

ANT

Gençlik
üniversite
yönetiminde
söz hakkı
istiyor

Haftalık Dergi • 18 Haziran 1968 • Sayı: 77 • 125 Kuruş

BOYKOT

TÜSTAV

HAFTANIN NOTLARI

9

haziran

Uşaklığın böylesi!

Türkiye'de Amerikan emperyalizmine karşı mücadele her geçen gün biraz daha güçlenirken bazı gafiller hâlâ «Amerikahdan çok Amerikalı» zihniyetlerini devam ettirmekte ve Amerikalılara yaranmak için birbirleriyle yarışmaktadırlar. Pıkkık için gittiği Çankırı'nın Kalfat Köyü'nde Amerika'nın Büyükelçisi Parker Hart, motorize birlikler ve jandarma elbisesi giydirilmiş öğretmenler tarafından karşılanmıştır. Bu olay üzerine Çankırı Milletvekili Mehmet Ali Arsan meseleyi Meclis'e getirmiş ve ANT'a verdiği demeçte de «Millî Savunma ve İçişleri Bakanlarından bu olay hakkında bilgi istiyorum. Millet adına Amerikan Büyükelçisi'ni motorize birliklerin nasıl karşılandığını öğrenmek istiyorum. Hangi emir ve talimatla sivil kişilere üniforma giydirilmiştir? Anayasamızın 88. maddesi gereğince Meclis araştırması da isteyeceğiz demıştır.

Soygun

Yabancı şirketlerin ülkemizde oynadığı oyunlar her gün yeni örneklerle ortaya çıkmaktadır. Emekli Sandığı'na ait Büyük Tarabya Otel'i'ni işleten İtalyan Firması Sahibi Alberto Ferraro'nun Türk Parasını Koruma Kanunu'na aykırı olarak yurt dışına 13 milyon Lira kaçırdığı mahkeme ilamı ile sabit olmuş ve bu yüzden İtalyan firması ticaretten men edilerek Tarabya Otel'i kapatılmıştır. Bu yüzden boşaltılan otelde çalışan emekçiler de açığa kalmışlardır.

Yolsuzluklar

Tuzla Porselen Fabrikası'nda çeşitli yolsuzluklar dönerken, geçen yıl ortaya çıkarılan porselen ithal yolsuzluğu davasına da devam edilmektedir. Bu davanın sanıkları, porselenlerin gümrükten geçilmediğini ileri sürerek kanunun boşluklarından yararlanıp beaata etmeğe çabalarken, aynı şahısların Antalya'da kurula- cığını bildirdikleri bir otel için formika ithal edip piyasaya sürdükleri de anlaşılmıştır. Hayali bir otel için ithal edilen formikalar 2 milyon 200 bin Lira değerinde olup 20 otelle yetecek miktardadır. İlgili- ler, bu olay için de soruşturma açmışlardır.

Duşke iyileşti

Sekiz hafta önce başından ve omuzundan tabanca ile vurulan Berlin öğrenci lideri Rudi Duşke, tedavisi tamamlanarak taburcu edilmiştir. Nehast devresini İsviçre'de geçirecek olan Duşke'nin tam anlamıyla sağlığa kavuşabilmesi için bir süre daha geçmesi gerekmektedir. Rudy'yi vuran Josep Bochnann ise, cezaevinde radyo kablosu ile intihara teşebbüs etmiştir.

10

haziran

Ralli skandalı

Aydın Bağımsız Milletvekili Reşat Özarda, bir yazılı soru önergesi vererek «Ralli Skandalı» nı Millet Meclisi'ne getirmiştir. Özarda geçen mayıs ayı içinde düzenlenen rallide bir firmanın gayrimenkul yollarla reklamı yapılarak kamu oyunun aldatıldığını belirttiği önergesinde şöyle demektedir: «Soru konusunu teşkil eden Anadolu otomobili bir yerli imalat mıdır, yoksa montaj mıdır? Hangi kısımları ve yüzde kaç oranında yerli imalat, hangi kısımları ve yüzde kaç oranında ithal malıdır? Beher Anadolu arabasının imali için ithal edilen parça vesairi malzemeden dolayı kaç Lira tutarında döviz çıkmaktadır. Bu arabaların imalat ve satışından dolayı yurt dışına ayrıca kâr ve döviz transferi yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa bunun yıllık tutarı nedir?»

Devrimi eleştirdi

TÖS Adana Şubesi'nin düzenlediği bir toplantıda konuşan TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt, 27 Mayıs Devrimi'nin ciddi sorunlar üzerine eğilmediğini söylemiş ve «27 Mayıs Devrimi'nde anayasayı getirmekten başka ciddi bir iş yapamadık. Bu, çağdaş anlamda ciddi bir devrim sayılmamıştır. Devrim, toprak reformu ile başlamalıdır. Cumhuriyet 45 yaşını doldurmuş- tur ama bu reform bir türlü gerçekleştirilmemiştir demıştır.

İlk direniş

Yabancı sermayeye karşı ilk direniş hareketi Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencilerin ce başlatılmıştır. Öğrenci Derneği üç yabancı menşeli gazoz ile bir çikolatanın kantinde satışını yasaklamışlar ve kantine «Bu okulda yabancı sermayeli megrubat satılmaz» şeklinde bir levha asmışlardır.

11

haziran

İmran Öktem konuştu

Yargıtay'ın 100. kuruluş yıldönümü dolayısıyla bir konuşma yapan Yargıtay Başkanı İmran Öktem, «100 yıl önce adalet mekanizması adli kapı- tülasyonlarını etkisi altında idi. Büyük devletler, adli kapı- tülasyonların devamı için karşı koymuş. Buna rağmen adliye istiklalini kazan- mıştır demıştır. Öktem, Yar- gıtay'a ve millet'in temel ku- ruluşlarına saygılı olunmasını da istemiş, gerici çevreleri pek kızdıran şu sözleriyle de- mecine son vermiştir: «In- sanlar olmasaydı, Allah da ol- mazdı. Allahı insanlar yarattı. Yargıtay'ı diri diri ayakta tut- tacak olan vatandaşların il- gisidir. Bu müessesce bizden sonraki nesillere de lazımdır. Bayrağımızın rengi bazı kiş- lerin hoşuna gitmemesine rağ- men nasıl saygı görürse, dev- let içindeki müesseselere de hürmet etmek lazımdır.»

Suç toplumu

Amerika'da ateşli silâhların pek yaygın oluğu ve serbest- ce alınıp satılması, Robert Kennedy'nin ölümünden son- ra Başkan Johnson tarafından «çilgünlük» olarak nitelen- dirilmiştir. Gerçekten de, yapı- lan açıklamalara göre, Ame- rika'da her gün ortalama 50 kişi (yarım saatte bir kişi) ateşli silâhlarla öldürülmekte, ve böylece hergün Viet- nam'dakinden fazla Amerikalı kendi vatanında can vermek- tedir. Yine Johnson'un belirtti- ği gibi, penisilinin reçete ile satıldığı Amerika'da silâh almak, sigara almaktan daha kolaydır. Amerika'da kesin sayı bilinmemekle birlikte 50- 200 milyon arasında ateşli silâh bulunduğu tahmin edil- mektedir. Robert Kennedy'nin danışmanı Arthur Schles- singer de «Amerikalılar dün- yanın en korkunç insanları- dırlar. Şiddet hareketleri, be- yaz adamın kızıl deriliyi öldür- mesiyle başlamıştır» demıştır.

12

haziran

Ke San'a saldırı

Kuzey Vietnam askerleri, ku- zeydeki Amerikan Ke San de- niz piyade üssüne karşı yeni- den saldırıya geçmiştir. Di- namit çubukları ve el bomba- larıyla baskın yapan Vietnam milliyetçileri, Amerikalılara kısa zamanda 14 ölü 115 ya- ralı verdirmişlerdir. Ayrıca, Ulusal Kurtuluş Cephesi top- çuları, Saygon'un askeri ve sivil hava alanlarına bomba yağdırmağa devam etmekte- dir. Amerikan askeri kuvvet- lerinin Vietnam'da adamakıllı zor duruma düşmesi üzerine, Temsilciler Meclisi Genel Ku- rulu, Vietnam harcamaların- da kısıntı yapılmasını isteyen bir önergeyi ezeli çoğunlukla reddetmiştir. Temsilciler Mec- lis'i, daha sonra, Vietnam sa- vaşı harcamalarının 6 milyar dolar artırılmasını öngören bir teklifi kabul etmiştir.

King'in kaatili

Robert Kennedy Cinayeti'nin yankıları devam ederken Amerikalı zenci lider Dr. Mar- tin Luther King'in kaatili Ja- mes Earl Ray, Londra'da tu- tulanmıştır. Üzerinde iki Ka- nada pasaportu taşıyan ka- men istenmiştir. Tennessee Eyaleti'nin Memphis Şehri Po- lis Müdürü Frank Holloman, Ray'in bu gehirde adil bir ge- kilde yargılanacağından emin olduğunu söylemiştir.

Zengine imtiyaz

AP İktidarı, «servet beyanna- mesis yerine gelir vergisinde otokontrolü sağlayacak bir ta- sarıyı meclise sevk etmiştir. Tasarı, servet beyannamesi yerine gider ve gelir bildiri- mini koymakta ve tıpkı Ame- rika'da olduğu gibi kira, say- fiye gideri, şoför, mürebbiye hizmetçi, bahçıvan, özel hiz- metli ayakkabıları, öğretim, ge- çim, istima, aydınlatma, tele- fon, kulüp aidatı harcamaları- nın vergi matrahından düşü- rülmesine imkân vermektedir.

Uluslararası kongrede Türk sendikacıları

Uluslararası Maden İşçileri Federasyonu IMF'nin geçenlerde yapılan toplantısına Türk ma- den işçileri adına Maden İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler katılmış ve az gelişmiş öke- ler bakımından büyük önem taşıyan bir teklifi genel kurula kabul ettirmiştir. Bu konudaki yazı- mız 13. sayfadadır. Yukarıdaki resimde DİSK ve Maden İş Genel Başkanı Kemal Türkler, IMF toplantısında görülmektedir.

Sonora kazığı

■ Pantuk ekim bölgelerinde yetiştirilmeye başlanan Meksika tipi buğday meyvelerini vermeye başlamıştır. Amerika ile imzalanan ve Bakanlar Kurulu onayından geçen İkras anlaşması hükümlerine göre, Türkiye, kredileri sadece suni gübre, ıslah ekipman, tarım mücadele ilaçlarını Amerika'dan ithal etmek için kullanabilecektir.

Berlin Buhranı

■ Doğu Alman Hükümeti'nin Batı Almanya'dan Batı Berlin'e gidecek olanlardan vize isteme karar vermesi ve ikili emtia trafiğine vergi koyması, Batı Almanya Başbakanı Kiesinger tarafından «çok ciddi bir adım» olarak nitelendirilmiş ve etkili karşı tedbirler alınacağı açıklanmıştır. Doğu Alman makamları ise, bu kararların hükümlerlik hakları çerçevesinde alındığını belirtiyor.

Seçim yolsuzluğu

■ Seçim sandıklarından çıkan oy sayıları ile tutanaklardaki sayılar birbirini tutmadığı için Çorum Belediye Başkanlığı ve Belediye Meclisi seçimleri, oy ayırımında yolsuzluk yapıldığı için Antakya Belediye Başkanlığı, bazı oylar usulsüz olarak iptal edildiği için Kayseri'nin Develli İlçesi Belediye Başkanlığı seçimleri, il seçim kurullarında geçersiz sayılmıştır.

Fanta Skandalı

■ Maliye Bakanlığı, ilgili mercilerden izin alınmadan satışa çıkarılan FANTA gazosu ile ilgili soruşturmayı sonuçlandırmış ve firma hakkında dava açılması için İstanbul Kamalyo Müdürlüğü'ne talimat vermiştir. Bakanlık, yabancı menşeli gazosun satışa çıkarılmasını, Türk Parasını Koruma Kanunu'na aykırı bulmuştur.

Sahtekârlık

■ Pe Re Ja kolonyalarının sahibi İleri Kimya Sanayi A.Ş.'inde Türkiye Kimya İş Sendikası üye çoğunluğunu elde ederek toplu sözleşme çağrısında bulunduğundan sonra İyveren, Petrol İş Sendikası yöneticileriyle işbirliği yaparak işçiler adına sahte imzalı belgeler düzenlemiştir. Bunun üzerine 60 işçi dilekçeleriyle savcılığa başvurmuşlardır.

Manzaralı Üssü

■ Ankara'nın Gölbaşı Bucağı dolaylarından «Manzaralı Amerikan Üssü» geçen hafta muhtelem (!) bir törenle Türk Silahlı Kuvvetleri'ne devredilmiştir. Önemini yitirdiği ve amortisman ve bakım masrafları çok ağır olduğu için Türkiye'ye devredilmiştir. Her türlü konforu haliz üssün bakımı Türkiye bütçesine her yıl 10 milyon Lira'lık yük olacaktır.

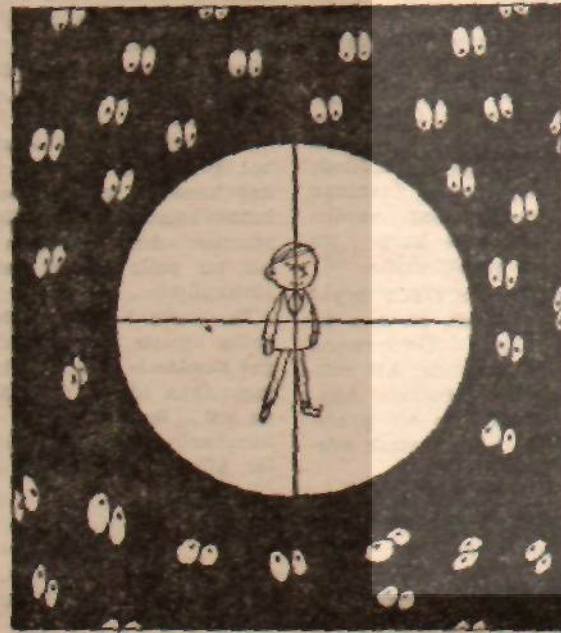
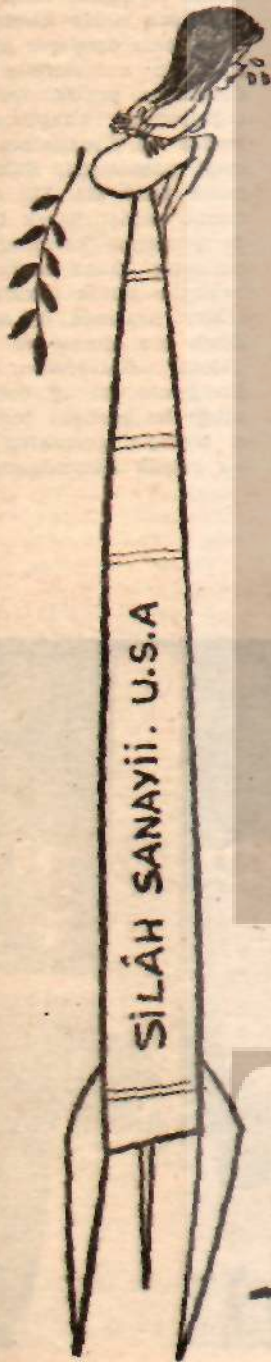
DOĞAN ÖZGÜDEN

Asıl mücadeleye doğru

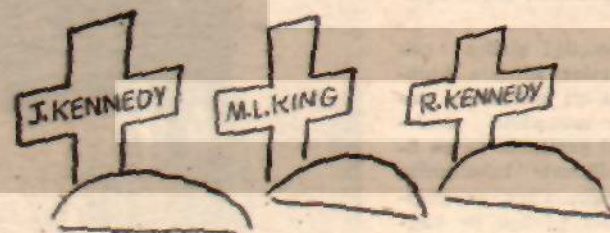
Türkiye, geçen hafta ters yönde iki gelişmeye birden sahne olmuştur. Bunlardan birisi, bütün dünyayı saran gençlik hareketlerinin Türkiye'ye de sıçraması, üniversitelere gençler tarafından el konulması ve köklü reform isteklerinin açıklanmasıdır. Diğer gelişme ise, son seçimlerden bir zamanlık partisi olarak çıkan AP'nin demokrasiyi kısıtlamak ve teröre girmek niyetlerinin bizzat Adalet Bakanı Hasan Dınoçer tarafından ortaya konulmasıdır. Öyle görünüyor ki, önümüzdeki dönemde toplumsal hayatımızın dinamiklerini birbirine karşı gelişen bu iki gelişme teşkil edecektir. Bütün toplumsal hareketler gibi, Türkiye üniversitelerindeki boykot hareketleri de her fakülteye göre değişen çeşitli özel nedenler ileri sürülerek başlatılmıştır. Hatta bu hareketlerin başlatılmasında üniversite özerkliğini ortadan kaldırmak hesabı peşinde koşan bazı aşırı sağcı çevrelerin parmağı olduğu dahi ileri sürülmüştür. Ancak başlatılış nedenleri ne olursa olsun, üniversite hareketi kısa zamanda gerçek mecrasını bulmuş ve sağlam ellerde halka dönük bir eylem niteliği kazanmıştır. Nitekim öğrenci boykot komitelerinin ortak olarak yayınladıkları son bildirilerde bu nokta açık seçik belirtilmiş, sadece öğrenciler değil, devrimci üniversite öğrencisi üyeleri de bu görüşlere katılmıştır.

Gençler ne istemektedirler? İstekleri, bugün bütün dünya gençliğinin ortaya attıkları isteklerden farkı değildir. Halkın parasıyla okuyan gençler olarak halka dönük bir öğrenim yapılmasını, yönetimde kendilerine de söz ve oy hakkı verilmesini istemektedirler. Boykot hareketleriyle bu reformların gerçekleştirilmesi sağlanabilir mi? Buna ilk anda verilecek cevap olumsuzdur. Çünkü, üniversite sorunlarının çözümü, büyük ölçüde Türkiye'de mevcut anayasa dışı düzenin değişmesine bağlıdır; her şeyden önce bir siyasi iktidar, bir planlama konusudur. Devletin bütün kaynakları belli çıkar çevrelerini temsil edenlerin elinde bulundukça, Türkiye ekonomisi için halka dönük bir planlama yapılmadıkça, eğitim ile toplumsal ve ekonomik hayat arasında bir armoni sağlanmadıkça, halka dönük bir üniversite eğitiminin gerçekleştirilmesi mümkün değildir. O halde öğrenciler, ellerini kollarını bağlayıp, düzen değişinceye kadar bekleyecekler midir? Hayır... Gençlik hareketlerinin önemi de buradadır. Üniversitedeki boykotlar, halka dönük bir eğitimin bugünden yarına gerçekleştirilmesini sağlayamayacaktır ama, böyle bir eğitimin gerçekleştirilmesi için gerekli toplum düzeni değişikliğinde en önemli etkenlerden biri olacaktır.

Üniversiteli gençlerin bu hareketle en çok dikkat etmeleri gereken nokta, «halka dönük» bir eğitim ve dolayısıyla halktan yana bir düzen için mücadele ederken halktan kopmamaları, emekçi halk sınıf ve tabakalarının mutlak desteğini kazanmalarıdır. Avrupa'daki gençlik hareketleri de göstermiştir ki, emekçi kitlelerinin desteğini kazanmayan bir mücadelelenin kesin zafere ulaşması mümkün değildir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, oy kaybetmenin çirkinliği içinde bulunan AP iktidarı, ileri hareketleri bastırmak için her çareye başvuracaktır. Nitekim, Adalet Bakanı Dınoçer, her türlü ileri düşüncüyü boğmak ve devrimci basını susturmak için Terör Kanunu'nun önümüzdeki günlerde parlamentoya sevk edileceğini açıklamıştır. Bu terör teşebbüslerinin hedefleri arasında muhakkak ki, devrimci gençlik hareketinin liderleri, devrimci üniversite öğretim üyeleri de vardır. Bugün halka dönük eğitimin için savaş veren devrimci üniversite gençliği, yarın, iktidarın terör teşebbüslerine karşı diğer devrimci unsurlarla ve emekçi örgütleriyle birlikte anayasanın tanıdığı direnme hakkını kullanmak ve anayasanın öngördüğü halka dönük toplum düzenini gerçekleştirmek üzere mücadele etmek görevi ile karşı karşıya kalacaktır. Gençlik liderleri, gırtlıkları hareketi bu perspektif içinde değerlendirmeli ve daha büyük mücadeleler için bugünden hazırlıklı olmalıdırlar.

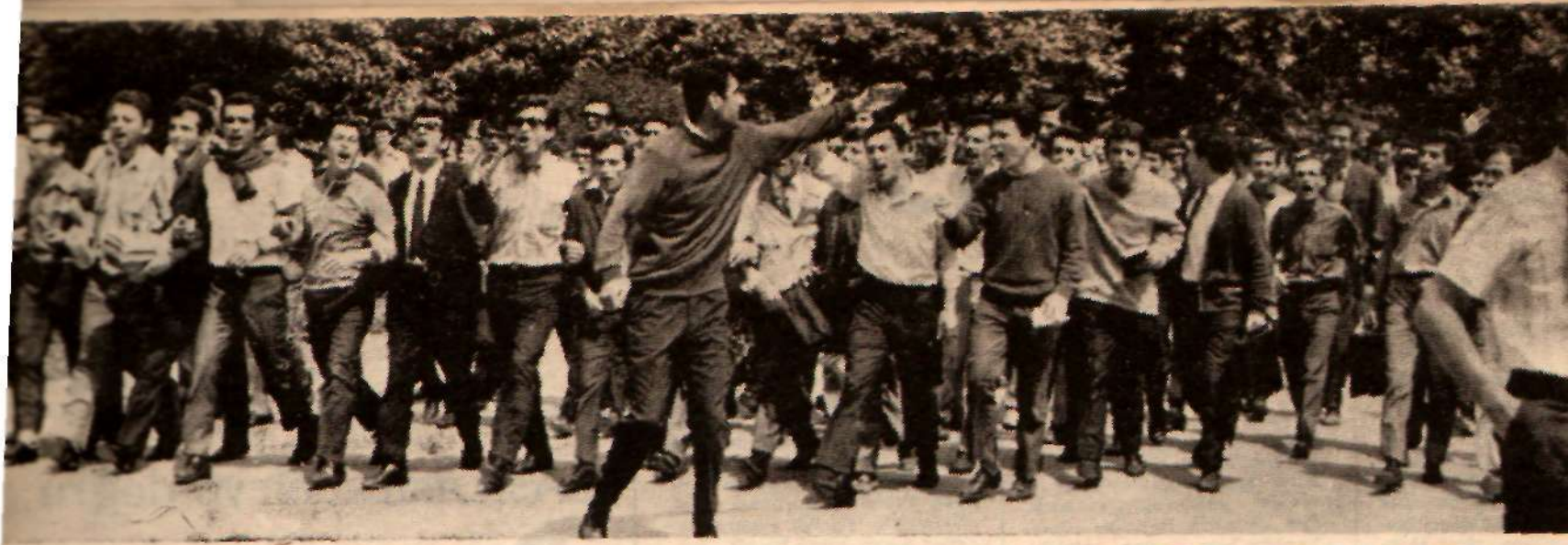

BÜTÜN GÖZLER ÜÇÜNCÜ KENNEDY'DE

KANLI SALTANAT

MİS
TİK

Istanbul
Universite
sinde
gençler
Rektörlük
binasına
yürüyor..

ÜNİVERSİTELERDE BOYKOT!

Bütün dünyada birbiri ardına patlak veren gençlik hareketleri nihayet geçen hafta Türkiye'ye de sıçramış. Ankara ve İstanbul üniversitelerinin bir çok fakülteleri, hattâ özel okullar boykota girmişlerdir.

Türkiye'ye göre çok ıleri olan Avrupa ülkelerinde dahi gençlik eğitim düzenine karşı çıkarak *chalka dönüğü* bir üniversite kurulması için mücadele bayrağını açarken, gerçekten medrese usulleriyle yönetilen ve yurt sorunlarından tamamen uzak kalan Türkiye üniversitelerinde böyle bir boykotun başlamaması esasen düşünülemezdi...

Boykot hareketi ilk olarak, Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde patlak vermiştir. Kısa zamanda Ankara Hukuk Fakültesi'ne ve Fen Fakültesi'ne yayılan boykot hareketi bir gün sonra İstanbul Hukuk Fakültesi'ne de sıçramıştır. İmtihan tablolarının yakılması ve üniversite santralının ele geçirilmesiyle başlayan olay, dekanlığın ve rektörlüğün ılgahıyla genişlemiştir. Ertesi gün de İktisat ve Tıp Fakülteleri boykota katılmışlardır. Bunu diğer fakültelerin girişimleri boykot hareketleri izlemiştir.

Dergimiz baskıya verildiği sırada, gerek Ankara, gerekse İstanbul üniversitelerindeki boykot hareketleri olumlu bir istikamette gelişmekte idi.

Ancak bu noktaya varmak pek de kolay olmamış, başlangıçta boykot hareketlerine bir takım ard hesaplar, ıskırtınalar karıştırılmak istenmiştir.

Üniversitede köklü reformların gerçekleştirilmek üzere büyük çapta bir hareket için devrimci öğrenci kuruluşları uzun

süreden beri çalışmaktadırlar. Ancak bu hareket için seçilen dönem, önümüzdeki sonbahardır. Çünkü tam üniversitelerin yaz tatiline gireceği bir sırada girişilecek boykot hareketinin başarı ihtimali, son baharda yeni ders dönemi başlarken girişilecek bir harekete oranla çok daha zayıftır.

Devrimci örgütlerin sonbaharda böyle bir harekete hazırlanmış olduklarını öğrenen tutucu çevreler, bu hareketi yozlaştırmak üzere zamansız bir hareket planlamışlar ve üniversitedeki sağcı öğrencileri bu amaçla seferber etmişlerdir.

Hatırlanacağı üzere, ilk boykot hareketi bir süre önce Ankara İlahiyat Fakültesi'nde patlak vermiştir. Öğretim üyelerine karşı gelen iki öğrencinin okuldan uzaklaştırılmasını vesile yapan İlahiyat Fakültesi'nin gerici öğrencileri kazan kaldırılmışlar, devrimci olarak tanınan dekan dövmüşler, sonra da fakülteye elkoymuşlardır. Tutucu çevrelerin dümensuyundaki Milli Türk Talebe Birliği de, bu olayları istismar ederek üniversitede reformdan söz etmeğe başlamıştır...

Daha sonra İstanbul Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Ufuk Şehri bir demec vererek Üniversitede reform istediklerini, gerekirse Türkiye'yi ikinci bir Fransa haline getireceklerini söylemiştir. Ancak, CKMP militan olarak bilinen Ufuk Şehri'nin bu hareketinin ardından hangi hesabın bulunduğu derhal anlaşılmıştır. Çünkü, CKMP Lideri Alparslan Türkeş, üniversite özerkliğini ortadan kaldırmak ve bu eğitim kurumuna tamamen sağcı düşüncüyü hakim kılmak üzere

bir kanun teklifi hazırlamıştır. Şehri'nin amacı ise, üniversitede karışıklık yaratarak Türkeş'in teklifini halkoyuna benimsetmek ve parlamentodan geçmesi için ortam hazırlamaktır. Ancak bu oyunun çabuk farkına varıldığından Ufuk Şehri'ye itibar eden olmamıştır.

Son olarak Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde başlayan boykot hareketi ise, daha başka bir nitelik taşımaktadır. Ulaştırma Bakanı Saadetdin Bilgiç'in kardeşi Prof. Emin Bilgiç dekan olduktan sonra Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Atatürkçü ve devrimci niteliğini yavaş yavaş yitirmeye başlamıştır. Önce konferans salonundan Atatürk'ün portresi kaldırılmış, fakültede sadece gerici olarak tanınan kimselere konferanslar verilmiş, devrimcilere karşı bir terör havası yaratılmıştır.

Bu gerici terörün DTCF'de yarattığı huzursuzluk sürüp giderken Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde de AP milletvekillerinden Mustafa Akalın'ın bir doktor ve bir profesörü dövmesi olayı patlak vermiştir.

Nihayet 10 Haziran Pazartesi günü 13 maddelik bir reform tasarısı hazırlayan Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi öğrencileri bu isteklerini gerçekleştirmek üzere saat 12'den itibaren fakülteyi ılgal etmişlerdir. DTCF Öğrenci Derneği Başkanı Celal Kargılı, girişilen boykot hareketinin nedenini şöyle açıklamıştır:

«Dünya gençliği bizden çok daha iyi şartlar altında bulunurken, daha iyi imkânlarla kavuşmak için mücadele verirken, pek ilkel şartlarla ve en ilkel yönetmeliklerle tahsilimize devam etmemiz, Türk gençliğinin devrimcilik görüşü ile bağdaşmamaktadır. Biz, bu hareketle Türkiye'deki bütün üniversite gençliğinin devrimci hareketlerine, fakültemiz bahçesini mücadele alanı olarak tahsis ettik.»

Fakat gençliğin mücadele alanı sadece DTCF'nin bahçesi sınırları içinde kalmamış, kısa zamanda diğer fakültelere de yayılmıştır.

Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'ni Ankara'da hukuk ve fen fakülteleri izlemiş, İstanbul'da da Hukuk Fakültesi derhal boykota girmiştir. Son yıl içerisinde yönetmeliği değiştirmek için iki defa boykot ya-

pan, fakat başarı sağlayamayan Hukuk Fakültesi öğrencileri, Ankara'nın boykota girmesi üzerine derhal harekete geçerek imtihan tablolarını yakmışlar, üniversite santralini ılgal etmişlerdir.

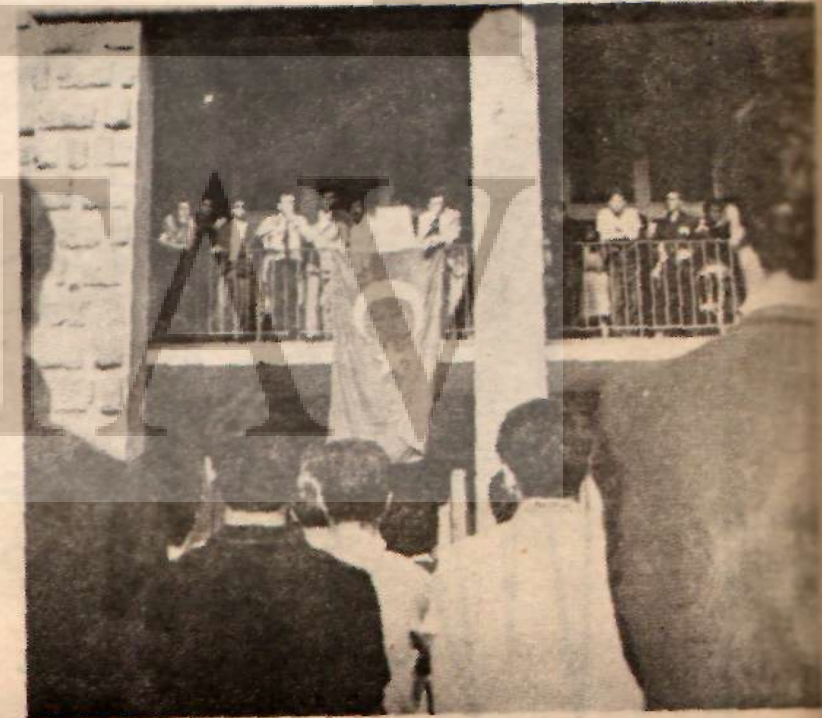
Başvı iddialara göre, boykotun İstanbul Üniversitesi'nde de başlatılmasını İktidarın dümensuyundaki Rektör Prof. Ekrem Şerif Egeli de, sırf sonbaharda yapılması düşüncüden boykot hareketini yozlaştırmak üzere, teşvik etmiştir. Hattâ, İstanbul Valisi Vefa Poyraz'ın, «ben üniversiteye polis sokmam» demesi de, Egeli ile hükümet arasında bir dansıklı döğüş olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

İstanbul Üniversitesi'nde boykot gerçekten tam bir keşmekeş havası içinde başlamış, hattâ üniversite santraline öğrenciler adına oturtulan kişinin bir polis olduğu dahi ıleri sürülmüştür.

Boykotun başlangıcında kurulan komite her ne kadar «ılgal komitesi» gibi sert bir isim taşımakta idiyse de, «Ne sağ, ne sol... Boykot var» sloganı komitenin daha çok pazarlıkçı bir hüviyet taşıdığını göster-

miştir. Nitekim bu komite boykot hareketine hiçbir şekilde hakim olamamış ve aynı gün öğleden sonra yirmi kişilik yeni bir komite kurulmuştur.

Çeşitli siyasal görüşlerin temsilcilerini de içine alan bu yeni komitenin kurulmasından sonra yayınlanan yedi numaralı bildiride, öğrencilerin istekleri daha da genişletilmiştir. 11 maddelik bildiride, öğrenci sayısının sınırlandırılması, yeni subat hakları tanınması, belgenin kaldırılması, üç sözlü hakkı verilmesi, lisan muafiyetinin son sınıfa kadar uzatılması, bazı derslerde ağır başarısızlığın nedenlerinin üzerinde durulması, pratik çalışmaların çoğaltılması, kitapların hacimlerinin ve fiyatlarının düşürülmesi istenmiştir. Fakat en önemli istek ise, 115 sayılı kanunun değiştirilerek öğrencinin de yönetime katılması isteği olmuştur. Daha sonra boykota başlayan bütün fakültelerin istekleri arasında da aynı maddenin yer alması ve İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'nin iki ay önce ortaya attığı bu görüşün benimsenmesi boykota gerçekten devrimci bir nitelik kazandırmıştır.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ'NDE BOYKOT
— Halka dönük eğitim istiyorlar —

Politika ve Otesi
başlıklı fıkralarıyla

**Mehmed
Kemal**

Gelecek sayıdan itibaren

HER HAFTA ANT'TA

Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde içeri girmek isteyen bir öğrenci, öğrenciler tarafından dışarı atılıyor.

İktisat Fakültesi'nin aydınlanma katılma, halkçı eğitim, az gelişmiş ülkeler kürsüsü kurulması şeklindeki isteklerini de içine alan yirmi maddelik bir bülten yayımlayarak boykota bağlaması üzerine hareket devrimci yönde biraz daha gelişmiştir. Başlangıçta Hukuk Fakültesi boykotu içerisinde yer alan sağ güçler, bu gelişim karşısında boykot komitelerinden ve alt örgütlerden çekilmeğe başlamışlardır.

Sağcı unsurların çekilmeğe başlaması üzerine, boykotu izlemekle yetinir görünen sosyalist öğrenci kuruluşları boykota daha etkin olarak katılmışlardır.

Boykot komiteleri el değiştiren Hukuk Fakültesi'nde gizli kongrelerle başa geçmiş olan cemiyet yöneticilerinin öğrenciler tarafından hiç tutulmadıkları ortaya çıkmıştır. Hukuk Fakültesi'nin yudurma cemiyetinin ikinci başkan öğrenciler tarafından dövüldüğü gibi, olay bağlamadan önce saldırgan bir tutumla üniversite yönetimini yerden, başlangıçta rektör ile komite adına görülen Ufuk Şehri de tartaklanmıştır.

Edebiyat Fakültesi'nde boykot hareketini bir damıgı 38-güç haline getiren sağcıların silahlı kabadayısı Nurettin İspir de, linç edilmekten zor kurtulmuştur.

Boykot hareketi hafta sonunda, bir süre önce başarılı bir boykot yapan Orman Fakültesi hariç, İstanbul Üniversitesi'nin bütün fakültelerine yayılmıştır. Bu arada bazı özel okullar da boykota dahil olmuşlardır.

İzmir ve Eskişehir'deki fakülte ve yüksek okullarda da öğrenciler boykota girmiştir.

Boykot hareketinin tamamen devrimcilerin ve sosyalistlerin kontrolü altına girme-sinden sonra boykotu yürüten Hukuk, İktisat ve Tıp Fakültesi Üst Komitesi bir toplantı yapmış ve üniversite reformu ile ilgili istekleri şu şekilde tespit etmiştir:

a) Halkın parası ile okuyan gençler olarak diyoruz ki: a) Öğrenim halka dönük olmalıdır. b) Bilimsel araştırmalar yurt gerçeklerini yansıtmalıdır. c) Öğretim sistemi kopya-çaktan çıkarılmalı, Türkiye

gerçeklerine uygun olmalıdır.

2. Öğrenciler mutlak surette yönetime katılmak, yönetiminde söz ve oy sahibi olmalıdır.

3. Öğrencilerin ekonomik ve sosyal sorunları kesin çözüme ulaştırılmalıdır. a) Burslar ve krediler günümüzün koşullarına göre ayarlanmalıdır. b) Türk Eğitim Vakfı'nın denetimli, üniversiteler arası bir kurula bırakılmalıdır. c) Öğrencilere staj ve iş sağlanması için üniversitece yeni bir kurum tesis edilmelidir. d) Yüksek öğrenim gençliğinin konut sorununun çözümü için bütçeye konacak yeterli ödeneklerle kaliteli ve ucuz yurtlar açılmalıdır. e) Beslenme sorunu ucuz, kaliteli, yeterli ve devamlı şekilde düzenlenmelidir.

4. Devlet üniversitelerindeki öğretim üyeleri, üniversite dışında maddi çıkar için hiçbir görev almamalıdır. Asistanlık seçimi keyfiliğinden kurtarılmalı, adilane bir esasa bağlanmalıdır.

5. Lisan eğitimi bozuk, yetersizdir. Bu uygulama yeniden düzenlenmelidir.

Öğrencilerin bu hakk isteklerini devrimci öğretim üyeleri de desteklemektedir. Hafta sonunda Öğretim Üyeleri Sendikası, gençlerin isteklerini de dikkate alarak üniversitede reform sağlanması için bir taslak hazırlamak üzere harekete geçmiştir.

Boykotta öğrenciler daha günden bazı başarılar elde etmişlerdir. Hareket kendi dışlarında hazırlansa, haftâ belli bir tutarsızlık başlatılsa bile, bunun yönetimini ele alarak olumlu yönde geliştirebileceklerini göstermişlerdir.

Başbakan'a önemli bir soru

Süleyman Demirel bir öğretmenle konuşurken: «Yaşar Kemal'den başka okutacak kimse bulamadın mı sen? Meselâ bir Hasan Paşa'yı okutabilirsin, bir Evliya Çelebi'yi...» demiş...

Evliya Çelebi'yi anladık. Şüphesiz bütün öğretmenler okullarda Evliya Çelebi'yi okutuyorlar.

Ama aradık taradık, Türk edebiyatında Hasan Paşa adında önemli bir kişiye rastlanmadık.

Morrisson Firması'nın çok kültürlü eski müfessili Başbakanımız okutulmasını istediği Hasan Paşa, sakın «Yedi-Sekiz Hasan Paşa» olmasın!

Gizli iktidar C.H.P.

Yaşar Kemal

Bugün Bülent Ecevit'in söylediklerinin binde birisini söyleyen herhangi bir vatanşah CHP'nin hükümet ettiği devirde derhal 142'den içeriyi boylandı. Böylesine yüzlerce olay gördüm. Birçoğu da bağimdan geçti. Örneğin: «Toprak reformu olmalı... Toprak köylünün hakkıdır...» dediği için, toprak reformu kanunu çıkaran CHP devrinde sayısız insan komünistlikten mahkûm olmuştur. Kurulmuş bütün sosyalist partilerin kanına giren CHP'dir. İğdi Sendikalarının ilk kuruluşlarında yoldaştırmışa şahsan CHP'dir. CHP'nin hükümet ettiği devirlerde emekçilerden yana olan kişiler, kuruluşlar demiyorum, çünkü CHP devrinde emekçiden yana olan kuruluşlar yaşılmazdı, dünyanın en korkunç zulmüne uğramışlar, dünyanın en gülünç gerekçeleriyle yargı karşısına götürülüp mahkûm ettirilmişlerdir.

Şimdi köylü eziliyor, diye başbağuran CHP'nin kadrosu, Bülent Ecevit ve birkaç arkadaş hariç, aşağı yukarı aynı kadrodur. Hangi sihirli değnek değdi de kafalarına, bunları değiştirdi? Bunlar bu kadar ileri, bu kadar emekçilerin dostu oldular? Bazı kişiler diyorlar ki, aman dokunmayalım CHP, ye, aman ha aman! Onun öyle bir kadrosu var ki, memurlar içinde, Üniversitede, orduda, solu meşruleştiriyor. Aman ha aman dokunmayalım. Ancak gericiyle CHP, başa çıkabilir. Gerçek solcular CHP, nın bu davranışından faydalanırlar. Aman ha aman CHP, le dalaşmayalım, bağımıza iş açar... CHP, yi buraya kadar getiren ne CHP, nin o altıoklu programı, ne de Türk halkına duyduğu sevgidir. CHP, yi buraya kadar getiren zorunluktur.

Kerim Devlet teorisinin ortaya atılması bir rastlantı değildir. Kerim Devletin mirasına da kim konmuştur? CHP... Yitirdiği aydınları yanına çekmek için daha epesice bir Kerim Devlet oyununa girişecektir. Yedi yüz yıllık Osmanlı'da devleti kimler idare etmişlerse, halkın üstüne kimler kerem yağdırmışlarsa, sosyalizmi de yurdumuza getirecekler, aslan gibi, çağa uygun bir sosyalizmi de, Osmanlı temeline dayanarak kuracaklar gene onlardır. Kerim Devlet de, Kerim Devlet... Bu Kerim Devlete inanmayanlar köklerinden kopmuş lanetlemelerdir! Breh! Breh! Var-sa da yoksa da Türkiye'de şu Kerim Devletin varisleridir. Kerim Devlet hikâyesi bir tarihi araştırma konusu olabilir. Geçmiş bilmekte elbette bilimsel faydalar vardır. Türk milletine Kerem yağdırmış, imparatorluklar kurmuş bir devlet düzenini araştırmak dünya bilimi için de, bizim için de sayısız faydalar sağlar. Ama Kerim Devlet öğretisini pişirip-kotarıp her gün gündelik politikaya sokmak, bunun üstüne öğretiler kurmak... Kerim Devleti bir bayrak haline getirmek... Kerim Devlet varis-nin, ki o da 27 yıllık iktidarında Türk halkının üstüne keremler yağdırmıştı, politik fayda sağlama çabasından başka bir şey değildir.

Türkeğin üniversite özerkliğini ortadan kaldırmak yolunda tekliki şimdi havada kalmış. CKMP başbuğu bir anlam-

da kendi kazdığı kuyuya düşmüştür.

Ayrıca, Londra'da bile Terör Kanunu'nu getireceğini açıklayan Adalet Bakanı, bu terör teşebbüsünün karşısında direnecek güçler bulunduğu gerçeğini öğrenmiştir. Çünkü bu boykot içerisinde, Menderes'in özel doktoru Rektör Eğil, öğrenciler tarafından kovulmuştur. Tekrar üniversiteye dönse bile, kısa bir süre sonra öğrenciler tarafından o koltukta duramaz duruma getirilecektir.

Üniversite hareketinin kontrolden çıkması ve devrimci bir nitelik kazanması üzerine Başbakan Demirel de şaşkına dönmüş AP Ortak Grubu'nda ay-nen gunları söylemiştir:

«Dünya bir garip oldu. Belki garip oldu demek de doğru

CHP, nin her gelişmesini dikkatle izlemek zorundayız. Hangi çıkar için, hangi boyaya giriyor, bütün ileri Türk aydınlarının her hareketini çok iyi izlemeleri gerek.

TİP, ortaya çıkmadan CHP, ne ortanın solundaydı, ne de içkilerin, köylülerin yüzüne bakıyordu. Sittin sene de Kerim Devletin varisi tutumunu öylecene sürdürür giderdi. İnönü'nün TİP benim tek rakibimdir demesinin anlamı büyüktür. Gerçekten de Türkiye'de kurulmuş ilk ileri parti olan Türkiye İşçi Partisi Kerim Devlet varisinin tek rakibidir. CHP, Temellerinde aydın yönetici bir bölüğe dayanır. Bilimsel sosyalizmin dayandığı temellerden birisi de aydınlardır. Üstelik de o, emekçileri örgütler ve büyük bir güç haline gelir. CHP, on yıl iktidarda kalmış DP, devrinde de iktidardan düşmedi. CHP, bir çok yönleriyle iktidarını hâlâ sürdürüyor. Sınadı Adalet Partisi iktidarda. Ama bazı yönleriyle CHP gizli bir iktidardır. Halk Partisinin iktidarı olan bir çok aydınlar Halk Partisinin bu yönünü çok iyi biliyorlar. Bir yönüyle sürekli iktidarda bir parti, öteki yönüyle muhalefette bir parti. Hem de ileri bir parti. Halk Partisine yavaşca hem hayatını güvenliğe alıyor, hem ileri oluyor, hem de muhalefette bulunuyor-sun... Dört başı mamur bir aydın olma... Gel keyfim gel. Ne yârdan geçiyorsun, ne serden... Hem sosyalist, ileri olmak imkânı var, hem de gizli bir iktidara dayamış-sın sırtını. Kerim Devletin varisleri Türkiye'de hüküm ferma...

Kerim Devletin elinden iktidarı alacak güç, yani yüzde yüz alacak güç, Kerim Devlet yöneticilerinin kaburgalarından çıkardıkları Ağa, derebey, komprador burjuva üçlüsü değildir. Yirminci yüzyılda Türkiye gibi bir memlekette onlara iktidarı yarımır ve geçicidir. Kerim Devlet varislerinin elinden iktidarı alabilecek tek güç emekçilerdir, halktır. Onun için İnönü'nün dediği doğrudur. Onların tek rakipleri Türkiye İşçi Partisidir. CHP, onun için halkçılık, emekten yana politikasına boyanmıştır. Bütün çabası, bu boyaya hepimizin gözü önünde vuruluyor, boyayı çaktırmadan usturuplu boyamadır. Halk Partisinin ağzından emekçi iktidarı diye bir söz işitemezsiniz. Yirminci yüz yılın gerçek düzeni sosyalizmdir ve sosyalizm bir sınıfın ağır-lığını iktidara koymasındır. İşte Halk Partisini, Kerim Devlet hayranı, kendilerini sosyalist sayanlar, buraya, emekçilerin ağırlıklarını yönetime koymalarına yanaş-tıramazlar.

Halk Partisinin bütün çabası, Kerim Devlet varislerinin iktidarının sürüp gitmesidir. Onların korktukları halkın, emekçinin iktidarındır. Halk, emekçi ağırlığını iktidara koymasın diye Halk Partisinin yapmayacağı yoktur. Bu yazıyı yazarken plimsiz ağız katmadığını sanıyorum. Halk Partisinin ne olduğunu, ne istediğini gerçek yüzüyle bilelim, dostsak da Halk Partisine öyle dost, düşmansak da Halk Partisine öyle düşman ola-

değil. Dünya yeni ufuklara doğru giden bir dünya oldu. Bu dünyanın yeni ufuklara doğru ne kadar gittiğini, nereye varacağını, bunların nelere mal olacağını kestirmek güç.

Aslında Başbakan'ın garip bulduğu olayların hiç de garip bir yanı yoktur, gençlik medrese misilliliği bir öğrenim düzeninin karşısında halka dönük bir öğrenim düzeninin savaşını vermeğe başlamıştır. Bu Türkiye'de böyle olduğu gibi, Almanya'da da, Fransa'da da, İngiltere'de de böyledir.

Bugün sadece üniversitede istenen değişiklik, yarı Demirel'in korumağa çalıştığı anayasa dışı çıkar düzeni için de istenmeğe başlayacaktır.

Gençlik bunu isteyecek güçte olduğunu göstermiştir.

Azınlığa düşen AP teröre hazırlanıyor

CUMHURİYET SENATOSU YENİ ÜYELERİYLE TOPLANTI HALİNDE
— Yeni bir kavga dönemi başlıyor —

2 Haziran'da yapılan Cumhuriyet Senatosu yenileme ve milletvekili ara seçimlerinin kesin sonuçları Yüksek Seçim Kurulu'na açıklanmış ve gerek adet olarak, gerekse oran olarak artış gösteren tek partinin TİP olduğu resmen doğrulanmıştır.

Senato seçimindeki dağılıma göre partilerin oy miktarları ve oranları şöyledir: Adalet Partisi 1.657.533 (Yüzde 49.85), CHP 899.272 (Yüzde 27.05), GP 283.748 (Yüzde 8.53), MP 200.637 (Yüzde 6.03), TİP 156.877 (Yüzde 4.71), CKMP 65.934 (Yüzde 1.98), Bağımsızlar 61.387 (Yüzde 1.85).

Milletvekili seçimindeki dağılıma göre: AP 507.241 (Yüzde 48.37), CHP 295.069 (Yüzde 28.14), MP 85.665 (Yüzde 8.17), TİP 87.502 (Yüzde 8.44), GP 66.079 (Yüzde 6.30), CKMP 23.448 (Yüzde 2.24), Bağımsız 3.578 (Yüzde 0.34).

Senatör ve milletvekili seçiminin yapıldığı 28 ilin toplam oyları dikkate alındığı takdirde TİP'in oy oranı yüzde 5.25'i bulmaktadır.

Gerek senato seçimi, gerekse milletvekili ara seçimi de açıkça göstermektedir ki, AP'nin oy oranı yüzde 50'nin altına inmiş ve kırat partisi artık bir azınlık partisi durumuna düşmüştür. Bu düşüş temposu devam ettiği takdirde, önümüzdeki genel seçimlerde AP'nin tek başına hükümet kurabilecek bir çoğunluğu sağlaması dahi tehlikeydedir.

Bu başağacı gidildiği AP yöneticileri de farkettiler içindir ki, iktidarı tek başına ellerinde tutacakları bir yılın dönemi içinde kanunlaştırmak istedikleri bütün antidemokratik tasarıları meclislerden geçirebilmek için derhal harekete geçmişlerdir.

Nitekim, AP'nin adaletsiz Adalet Bakanı Hasan Dincer, Avrupa Adalet Bakanları Konferansı için gittiği Londra'da bir gazeteciye demec vererek, Temel Hak ve Hürriyetler Kanunu Tasarısının yakında Meclis'e sevkedileceğini müjdelemiştir. Dincer, Türkiye'ye döner dönmeyiz de mecliste gazetecileri etrafına toplayarak Terör Tasarısı'nın birkaç güne kadar hükümete sunulacağını ve gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra meclise sevkedileceğini bildirmiştir.

Bilindiği gibi, metni ilk defa geçen yıl ANT'ta açıklanan Terör Tasarısı basın hürriyetini tamamen ortadan kaldırdı.

makta ve sola açık her türlü fikir hareketini susturmaktadır.

AP iktidarının bir başka hazırlığı da, Seçim Kanunu'nda yeniden değişiklik yapmaktır. 1969 genel seçimlerine kadar kanunlaşması sağlanacak olan yeni tasarıda, özellikle ön seçimlerde teşkilatın ağır basması önlenecektir. Bağımsız olarak adaylığını koyacak olanlar, ön seçimler yapılmadan önce bu haklarını kullanacaklar ve böylece 2 Haziran seçimlerinde olduğu gibi genel merkezlerin protesto ettiği ve yoklamayı kaybeden partilerin, bağımsız olarak seçime katılması önlenecektir. Hazırlanan yeni tasarıda, kaynak olarak Saadetdin Bilgiç'in bir süre önce verdiği ve tercihli oy pusulasını öngören teklifi alınmıştır.

Öte yandan, Cumhurbaşkanı Sunay'ın boşalan beş kontenjan senatörlüğüne, Anayasa'nın öngördüğü şartları haiz olmayan kimseleri seçmesi büyük tepki yaratmıştır. Sunay'ı ziyaret eden Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu Başkanı Prof. Bahri Savaş, kontenjan senatörlüğüne hiç öğretmen seçilmemesinin sebebini sormuş, Cumhurbaşkanı da bu soruya karşılık «Ben senatör meselesinde ağır ve oturaklı adam arıyorum» demiştir.

Cumhurbaşkanı'nın «ağır ve oturaklı adam» diye Cumhuriyet Senatosu'na soktuğu kişilerin

lerden birinin, TEKSİF Genel Sekreteri Vahap Güvenç'in kim olduğu bu hafta ANT'nın işçi sayfasında açıklanmaktadır.

AP'ilerin ağır bastığı Cumhuriyet Senatosu, böylece, ağırlığı ve oturaklılığı Sunay'dan menkul kişilerle zenginleştirilmiş bulunmaktadır.

Tekzip

Ant Dergisi Yazı İşleri
Müdürlüğüne

İstanbul

İstanbul'da müntezir Ant dergisinin 26.3.1968 tarih ve 65 sayılı nüshasının altıncı sayfasında yayınlanan (Fikir suçundan tevkifler devam ediyor) başlıklı yazıda ele alınan mevzuatın efkârı umumiye yayılmış aksettirilmesi ve memuriyetimizde de hedef tutması sebebiyle vuzuhunda lüzum ve zaruret hasıl olmuştur.

Şöyle ki:

Eski Finike, halen Koyulhisar C. Savcısı bulunan Osman Şiar Yalçın'ın Akşam Gazetesinde 22.23 ve 24/8/1967 tarihli nüshalarında komünizim propagandası teşkil edecek şekilde

bir seri yazılar yazdığı, bu hususta yapılan idari tahkikat neticesinde tanzim olunan raporda suçun şahsî suç mahiyetinde görülerek hakimler kanunun 110. maddesine tevfiğin gereği takdir ve ifa edilmek üzere bu husustaki evrakı tahkikiye Yüksek Bakışlıktan memuriyetimize intikal ettirilmiştir.

Makaledeki yazıların bir birliğine tetkik ettirilerek komünizmi öğme niteliğinde bulunup bulunmadığına dair istihsal olunacak raporun gönderilmesi hakkında İstanbul C. Savcılığına yazılan yazıya verilen cevabı yazıya ekli olarak gönderilen 9.1.1968 tarihli iki sahifeden ibaret bilirkişi Ordinaryüs Profesör Sulhi Dönmezer imzalı raporda, Akşam Gazetesinde seri halde yazılan yazılarda komünizmi öğme niteliğinde bulunduğu kanaati ızhâr edilmekle adı geçen hakkında sosyal bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis maksadına matuf propaganda yapmak eyleminden dolayı memuriyetimizden 13.2.1968 gün ve 968/5 sayılı taleplemesiyle Elmalı Sorgu Hakimliği nezdinde ilk tahkikatın açılıp yapılması talep olunmuştur.

Sorgu hakimliğince yapılan ilk tahkikat sonunda sanığın sosyal bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis maksadına matuf propaganda yapmak eyleminden dolayı T. C.K. nun 142/4. maddesine göre tecziye edilmek üzere hakkında Elmalı Ağır Ceza Mah-

kemesi nezdinde son tahkikatın açılmasına müteaddir müteahaz karar üzerine dava bu suretle Ağır Ceza Mahkemesine intikal ettirilmiş bulunmaktadır.

Ant dergisinin 26.3.1968 gün ve 65 sayılı nüshasının altıncı sayfasında yayınlanan (Fikir suçundan tevkifler devam ediyor) başlıklı yazıda, yukarıdan yapılan baskı neticesinde ve adliye vekilinin emriyle işbu davanın mahkemesi aldiyeti nezdinde açılmış olduğu iddia edilmektedir.

Böyle bir iddiayı şiddetle reddetmekle beraber kanunların, kanun uygulayıcısı sıfatıyla memuriyetimize bahşettiği selâhiyete istinaden ve her türlü harici tesirattan ari olarak hareket edilerek ve yürürlükte bulunan T.C.K. nun 142. maddesinde yazılı anasırı cürmüyenin tekevvün ve teşekkül ettiği yolundaki kanâatımıza takviye eden bilirkişi raporuna istinaden bu dava bu şekilde ikame edilmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla, makalede yer alan, (İşte, Şiar Yalçın hakkında açılan davanın ağır ceza mahkemesindeki duruşması Demirel'in emir kulu olan bir başka savcı ile, Cumhuriyetin Anayasasının ve Devrimlerin gerçek savcısını karşı karşıya getirecektir. Dava bu bakımdan büyük önem taşımaktadır) şeklindeki makale yazarının teşbihini gülünç bulduğumdan şiddetle reddettiğimi tekrar ifade etmek isterim.

Keyfiyetin bu yolda efkârı umumiyenin itilâma arzına delâletleri saygıyla rica olunur. 29.5.1968

Elmalı C. Savcısı
Kenan Bileydi

NOT: Basın Kanunu tekliflerine aynı sayıda cevap verilmesini yasakladığı için Elmalı Savcısı'na hakettiği cevap gelecek sayıda verilecektir.

Yeni bir mevlût

SONU alındı, diyorlar, çocuğna. Oysa bu son seçim, doğum-moğum değil, bir köşe-kapmaca oyunuydu... Güne ortada Adalet Hanmı kaldı, o genç-irisi, koca memeli, mülâhham ebe... Öbür lavtalar kendi köşelerine yumulmuş, kalemlerinin ucunu tükürüklüye tükürüklüye, ebced hesabıyla tarih düşürmeğe çalıyıyorlar (olmadık) başarıları için... Doğum olmamış olsa da ne gam!.. evvelallah, bu arada 35 ağır yaralı ve 15 hafif ölü verdik a!.. Ve Nazmiyânım, başlarına eski taslarını geçirip, eski yamalı bolcılarını koltuklarına altına kıştırıp, handiyse eski hamama tesrif edecek olan şeytan aldatmış siyâsilerimiz için yalancı dolmalar sarıyor...

Sorsanız, peki, İşçi Partisi ne yapıyor diye?.. Lohusanın başında duruyoruz biz, o bütün ve şimdiki dek boşuna ağır çekmiş, çilekesi ananın, halkımızın nabzını dinliyoruz... Ta baştan biliyorduk ve söyledik bu seçimin bir dış-gebelik olduğunu; biliyorduk ve söyledik bu dölütün ana-yurt

döl yatağının dışında oluştuğunu. Ta baştan biliyorduk ve söyledik, bu yabancı dölüt (yüzde) beş aşağı, (yüzde) beş yukarı olmasın önemli değil, bize emekçi iktidarını, millî dölütü büyütecek örgüt gerek, bize millî kurtuluşumuzla besleyecek döl yatağı gerek; onu geliştirmek asıl işimiz bizim; ve asıl o işin peşindeyiz. Sevinçse onun sevinç, bilginse onun bilinci... Çünkü bu güvenmiş, kör-kadı tarihini kavulduğundan aşağı düşüreceksek, ve yeni Türkiye'ye yeni bir tarih düşüreceksek, yüzdelerle, ebced ve parmak hesaplarıyla değil, kırmakta olduğumuz örgütün yedi-veren yomruğuyla bu işin üstesinden geleceğiz. Onun için de yurtsevenlere düşen ödev, (Güç-birliği adı altında bile olsa) bu örgütü güçleştirmek değil, güçlendirmektir... Hele bu halk erkeğiyle, dişiyle bu örgüt içinde birleşsin!.. Ota ki, 1969 yılının 9 uncu ayında, yeni bir mevlût okuyacağız; Süleyman Çelebilerin filân değil, yepyeni bir mevlût, nur-topu gibi bir bebe için, Sosyalist Türkiye için...

Can YUCEL

Tavfun Pantolon evi

SAYIN MÜŞTERİLERİNE
ÖNEMLİ DUYURULUR
Yaz için hazırladığı en son model ve renkte bol çeşitli ile emrinize amâdedir.

Satış yeri yalnız Beyoğlu, Yeni Melek Sokakı
Tel : 49 50 77

HİÇ BİR YERDE
ŞUBEMİZ YOKTUR

Sosyalist eylem için rehber

Emile EURNS

Ferruh Doğan

Ünlü İngiliz sosyalistlerden Emile Burns, bu hafta ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan MARKSİZMİN TEMEL KİTABI adlı eserinde, sosyalist eylemin rehberinin ne olduğunu izah etmekte, bu arada, bugünlerde gerek Avrupa'da, gerekse Türkiye'de sık sık sözü edilen *şalk cephesi* gibi kavramların neler olduğunu da açıklamaktadır. Aşağıda Burns'un kitabının bu bölümünden seçmeler bulacaksınız.

İlk eserlerinden birinde Marx şöyle yazmıştır: «Dü-sünürler şimdiye kadar dünyayı değişik şekillerde tanımlamaya çalıştılar. Oysaki önemli olan dünyayı yorumlamak değil, değiştirmektir.» Marx'a göre, kendi görüşünün özü bu cümlede gizliydi. Marksizm sadece ki-tabi bir bilim değil, fakat dünyayı istediğimiz yönde de-ğiştirebilmemiz için kullanmamız gereken bir bilgi toplu-luğudur. Kapitalizmin geçici bir aşama olduğunu ve aşı-mayı sosyalizmin izleyeceğini bilmek yeterli değildir. Çünkü kapitalizmin sosyalizme dönüşümü, kendiliğinden, sadece ekonomik değişimler yüzünden meydana gelemez. Kapitalist toplumlardaki ekonomik buhranlar ne kadar artarsa artsın, bu sömürü düzeninde emekçilerin içinde yaşadıkları koşullar ne kadar kötüye giderse gitsin, ka-pitalizmin suyun sıfır derecede buza dönüşmesi gibi, kendiliğinden sosyalizme dönüşmesi beklenemez. Bir üre-tim düzeninden daha üstün bir üretim düzenine insanlar ancak kendi eylemleriyle geçebilirler. İşte marksizm ya-da diğer adıyla bilimsel sosyalizm, insanlığın şimdiye ka-dar geçirdiği tecrübelerden yararlanarak, bize başarılı olabilmemiz için nasıl ve hangi eylemlerde bulunmamız gerektiğini öğretir.

Toplumların değişmelerini sağlayan genel eylem biçimi, sınıf mücadelesidir. Devrimizde bu sınıf mücadelesi, kapitalistlerle emekçiler arasındadır. Fakat iş burada bitmiyor. Bu mücadelenin emekçilerin başarı-sıyla sonuçlanabilmesi için her ülkenin kendine özgü ko-şullarını, içinde bulunduğu kapitalist aşamayı ve diğer birçok etkeni de göz önünde tutmamız gerekir.

Emekçi sınıfı bir boşluk içinde yaşamamaktadır, çev-resinde belirli ve gerçek bir dünya bulunmaktadır. Bu dünya, bir ülkeden öbürüne, bir dönemden ötekine de-ğişen birçok değişik sınıfları yada tabakaları kapsar. Do-layısıyla emekçi partisinin ilk görevi, toplumsal herle-meyi engelleyen ana düşmana karşı sadece emekçilerin değil, diğer sınıfların da desteğini kazanmak ve böyle-likle bir bütün halinde mücadele edebilmektir.

Kapitalizme karşı sürekli olarak garpışan sınıf, emekçi sınıfıdır, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte emek-çi sınıfının kapitalist sınıf tarafından sömürülmesi de artar. Dolayısıyla kapitalistlere karşı kurulacak bir sınıflar arası birliğe temel, emekçi sınıfıdır. Önderlik de emekçi sınıfta olmalıdır. Fakat emekçi sınıfı kapita-listlere karşı yürütülen bu savaşta önderlik yapabilmek için diğer sınıfları da devamlı olarak dikkate almak zo-rundadır. Çünkü bu ara sınıflar emekçilerle kapitalist-ler arasında tercih yapmak hususunda sürekli olarak te-reddit edip dururlar, bir oraya bir buraya yanarlar. Bu gibi ara sınıfların desteğini kazanmak demek, kapita-listleri bu destekten mahrum bırakmak, böylelikle güçlerini azaltmak demektir.

Kapitalizmin emperyalist aşamasında emekçi sını-fının, kapitalistlere karşı ara sınıflarla işbirliği yapabilmesi çok daha kolaydır. Çünkü bu aşamada, di-ğer bir deyişle monopol kapitalizmi döneminde, ekono-mik ve dolayısıyla siyasi kudret giderek bir kaç kişinin elinde toplanır, çok zengin grupların egemenliği altına girer. Kapitalizmin her aşamasında çok zengin ve daha az zengin kapitalistlerin bulunduğu doğrudur. Fakat emperyalist aşamada bütün küçük kapitalistler tama-men ezilmiş, çok güçlenen milyarderler grubuyla halk sınıfları arasında kapatılması imkânsız uçurumlar açıl-mıştır. Büyük sermaye sahipleri, yani monopolist kapita-listler, kendi çıkarları için sanayi ve ticaret alanlarındaki hakimiyetlerini arttırırken, diğer ülkelerdeki rak-ıp kapitalistlerle geri kalmış ülkelerdeki pazarların, iş gücünün, hammadde kaynaklarının paylaşılması için sü-rekli olarak savaşırken, kendi ülkelerindeki küçük işverenlerle, dükkân sahipleriyle, esnafa da zorunlu ola-rak karşı karşıya gelirler. Bu ara sınıflar, sonunda, bü-yük sermaye tarafından yutulduklarının, ezildiklerinin, yokoldüklerinin bilincine varırlar. Böylelikle bir süre sonra, küçük dükkân sahipleri, küçük işverenler, esnaf, küçük toprak sahipleri, büyük sermaye sahiplerini, mo-nopolistleri «baş düşmanları» olarak görmeye başlarlar.

Monopolistlere karşı beliren bu tepki sadece ekono-mik alanda değildir. Ekonomik tekelcilik, kaçı-nılmaz bir şekilde önce emekçilere ve geri kalmış ülke halklarına, bir süre sonra da küçük kapitalistlere karşı gelişirken, ayrıca iç ve dış siyasette de tutucu eğilimler edinir, böylece burjuva demokratik gelenekleri içinde ye-tişmiş bulunan küçük kapitalistler, orta sınıflar, profes-yoneller, yani mühendisler, avukatlar, doktorlar v.b. ve aydınların büyük bir bölümü monopol kapitalizminin bu tutuculuğuna, bu geriye dönme eğilimlerine tepki göste-rirler. Bu tepkiye en iyi örnek, faşist diktatoryaya karşı burjuva demokrasisine sahip ülke halklarının göstermiş oldukları tepkidir. Çünkü, faşizm burjuva demokrasisi-nin bütün geleneklerini, bütün demokratik örgütlerini ve kurumlarını yok eder, feodal düzene göre bir ileri aşı-mayı temsil eden bütün insanlık ilkelerini birer birer ortadan kaldırır.

İşte bu koşullar altında, yani faşistlerin ve faşizmin, bütün emekçilerin ve ayrıca ara sınıfların da başlıca düşmanı kesilmesi halinde, emekçilerle ara sınıfları bir-leştirmek ve faşistlere karşı bir *şalk cephesi* kurmak hem imkân dahilinde girer, hem de zorunlu olur.

Bu cephede emekçiler diğer ara sınıflarla ancak or-tak çıkarlar, ortak amaçlar etrafında birleşebilirler. Yok-sa emekçiler ne kendi öz çıkarlarını, kendi sınıf ilkele-rini terkedecekler, ne de bir takım yalanlarla diğer ara sınıfları kandırabilecekler. Bu sınıf birliğinin özü şudur: Belirli koşullar altında yine belirli bir süre için, tekelei kapitalistlere karşı kendi çıkarlarını savunmak üzere emekçilerle ara sınıfların güçlerini birleştirmeleri gerek-lidir. Çünkü bu belirli koşullar altında tekelei kapita-listlerden başka bütün diğer sınıfların ana çıkarları bir ve aynıdır.

Tarihte, özellikle İkinci Dünya Savaşı'nda olduğu gibi, hemen bütün halk kitlelerini kapsayan bu gibi *şalk cephesi* örnekleri pek çoktur. Emperyalist-lere karşı geri kalmış ülke halkları yine *emilli cephesi* halinde savaşmaktadırlar. Bir çok geri kalmış ülkede bu milli kurtuluş savaşı, başlangıçta yeni beliren milli ka-pitalistler tarafından yönetilebilir. Fakat kapitalizmin ve emperyalizmin gelişmesi, bir emekçi sınıfı yaratır, bu sı-nıf günden güne güçlenir, örgütlendir ve bir süre sonra milli kurtuluş savaşının önderliğini üzerine alır. Mark-sist partilerin kurulması bu sürece yararlı olur. Bir sü-re sonra, başlangıçta milli cephede bulunan yerli kapita-listler emperyalistlerle apaçık işbirliğine girince, emekçilerin önderliği perçinlenir ve milli kurtuluş sava-şı çok daha bilinçli olarak yürütülmeye başlanır.

Emperyalistlere, monopolistlere karşı savaşı kazana-bilmek için her şeyden önce emekçi hareketi içerisinde-ki fırsatçıların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Çün-kü bütün bir sosyalist mücadele tarihi açıkça göstermek-tedir ki, zafere ancak bilinçli sınıf mücadeleleri yoluyla ulaşılabilir; köhnemiş, yozlaşmış, istismarçı sınıflarla uzlaşarak, anlaşarak, işbirliği yaparak değil... Emekçi sınıfının tarihsel görevini yerine getirebilmesi için, em-peryalistlere, tekelcilere karşı uzlaşmaz bir siyaset gü-tmesi ve partilerüstü politika sözlerine kapılmaması ge-reklidir. Burada *çift parti* politikası, yani kapitalistler-le işbirliği düşünülmez. Emekçilerin işbirliği ezilen diğer halk tabakalarıyla olmalıdır.

Marx ve Lenin'in geçmiş tecrübelerden yararlanarak ortaya koymuş oldukları dersler, ilkel bir gün için de geçerlidir. Daha üstün aşamadaki bir toplu-mun gerçekleştirilmesi, ancak emperyalistlerle kapita-listlerin yenilgiyle mümkündür. Bu sömürücülerin kalın-tılarıyla savaş, zafere ulaşıldıktan sonra bile devam edecektir. Sosyalizmi gerçekleştirebilmek için ilk olarak politik kudretin ele geçirilmesi gerekmektedir. Bunda başarıya ulaşmak için çalışan halk tabakaları emekçi sı-nfının önderliğinde birleşmelidirler. Bu savaşta mark-sist ilkelere yönetilen ve geçmişteki sınıf kavgaların-dan ders alan emekçi partisi başı çekecektir. Sosyalizme giden yol güçlüklerle, engellerle doludur. Fakat bu güç-lüklerin üstesinden gelmek emekçi sınıfının elindedir.

Che'nin Bolivya'lı yoldaşları konuşuyor

Savaş durmayacak

Bolivya'da, 8 Ekim 1967 günü, Guevara'yla birlikte tuzaga düşürülen bir avuç devrimciden yalnız 5 kişi kurtulmuştu. İkisi Bolivya'lı, üçü Küba'lı olan bu devrimciler, kendilerini çeviren 2000 kişilik Bolivya birliğinin çemberini kırarak, bir orman başlangıcında, kurtulmaya muvaffak oldular. Tam üç ay süren bir gizlenmeden sonrada, ŞİP'ye iltica ettiler. ŞİP hükümeti, Güney Amerika'daki hükümetlerin çoğunluğunun aksine, Küba'yla olan ilişkilerinde ılımlı ve tarafsız davranmakta ve kimi zaman da, kendi topraklarına kaçan Bolivya'lı gerillacılara kolaylık göstermektedir.

ŞİP'nin başkenti Santiago'da, ŞİP Milli Emniyet Merkezindeki bir odada, beg yorgun yüzü genç ihtilalciden biri olan Harry Villegas Tamayo, arkadaşlarını bir süre süzdükten sonra, «Keşke bizim yerimize Guevara kurtulsaydı» diye mırıldandı. «Az ötemizde nasıl vurulduğunu bile görmedik» ŞİP Milli Emniyet ilgilileri, bütün dünyanın bildiği bir hikayenin bir başka bölümüyle karşı karşıyaydılar şimdi.

Guevara'nın ve çevresindeki ölümcül gerillacının varulmasından sonra, gruptaki diğer beg ihtilaleli, tutundukları yerden ayrılmaması bilimsel ve üç ay süren bir gizlenmeden sonra, Bolivya'nın kuzeyinden ŞİP sınırına ulaşımlar ve ŞİP'li askerlere teslim olmuştular. ŞİP ordusu ve daha sonra ŞİP milli emniyeti hepsine insana davrandı. Milli Emniyet ilgililerinin kendi açısından gerekli gördüğü soruların hepsi uygarca ve dost bir havada düzenlendi. Sırlarındaki parçalanmış elbiselerin yenilenmesi yanısıra, iyice rahat edebilecekleri gizli bir binaya yerleştirildiler. ŞİP'li otoriteler, ilticaıyla ilgili ilk telefon yatışmasıyla birlikte, Castro'yla temas kurarak, beg ihtilalelinin Küba'ya gönderilmesi için gereken hazırlıklara koyulmuştu. Kısa süren temas sonucu Küba hükümeti ŞİP'ye 5 uçak bileti gönderdi. ŞİP Cumhurbaşkanı Eduardo Frei'nin, beg ihtilalcileri, hareket edecekleri gün, hava alanında bizzat görme dileğini duyurması, kendilerine bütün ŞİP'de duyulan ilgi ve sempatiyi daha da artırdı.

Yeminli İhtilalciler

1967 Eylülünün 26. günü, ummadıkları kötü bir sürpriz, Bolivya'da başlamak istedikleri devrimin kaderini etkileyecek kadar acı bir sonuç getirdi. Anımsız binlerce askerin çemberi içinde bulmuşlardı kendilerini. 18 kişilik grup, 9 ekim sabahına kadar geceli gündüzlü, durmadan savaştı Bolivya or-

manlarıyla. Tutundukları bölümde, kendi beg kişilik mangalarının dışında, bütün silahların sustuğunu anlar anlamaz, düşmanın burnunun ucundan ayrılmış kaçmak deneyine giriştiler. Ağalmazcasına daralan asker çemberini, bir orman başlangıcında kırmaları, mucizevi bir şans olmuştur. Milli Emniyet'teki sorguda tekrarladıkları gibi, hepsi de, Guevara'nın yeminli grubundan, öncül ve kıdemli gerillacılardı. İlk üçünün adları, Harry Villegas Tamayo, Leonardo Nunez ve Daniel Ramirez'di. Ve Küba'yıydılar. Grubun diğer iki kişisi Estanislao Villeca ve Efraim Aguilardi adlarındaki Bolivya'lı uzman savaşçılardı. Özellikle Bolivya'lılar, ilk önce gelen Guevara'nın, dağcı ve rehber yardımcısı olarak görev almışlardı. Son derece gözük insanlardı. ŞİP Milli Emniyetinin ön yöneticileri, çok yakında Küba'ya gönderilecek olan beg ihtilalcileri konuşmak isteyen sayısız gazetecilerden yalnız birine izin verdi. Edgardo Damamio adındaki bu gazeteci, Inter Press Haber Ajansının genel müdürlüğünü yapan, tanınmış ve eski bir gazeteci olarak biliniyordu. Edgardo Damamio, altı saat süren özel röportajını yayınladığı ŞİP gazetelerinde, «Gerillacılar, inanılmazcasına idealist ve adanmış savaşçılara sözlerini kullanmaktadır. Gruptaki kilerin hepsi de, uzak ve maceralı bir gerilla geçmişine sahiptiler. Castro'nun Batista'ya karşı açtığı özgürlük savaşına daha 18 yaşındayken katılmışlardı. Ve ilk komutanları, linli Camilo Cienfuegos'di. Bunlardan Daniel Ramirez, «Camilo'nun makineli tüfekçisi olarak başlamıştı, hep öyle kaldım. Kimi zamanda, özellikle Valle Grande'de Che'nin özel muhafızlığı görevini yükleniyordum» diyordu.

Başarısızlık mı ?

Tuzaga düştükleri günlerin bitimi olan 8 Ekimde, birlikte vurulan ihtilalciler, bir kavgüz metre ötede bir başka

grupta bulunan Guevara'nın nasıl vurulduğunu ve nasıl ele geçtiğini görmədiler. Bir gün önce, Guevara, kendilerini ulaştırdığı bir mesajda, «Şiz kurtulmaya bakın, yeriniz ormana yakını dı-yordu. «Biz askerlerin toplu hücum yolunu tıkamaya çalışacağız» Gece karanlığı iyice bastırdığı zaman, Alarcón Ramirez, Guevara'nın ve grubunun tutunduğu tepeye sürüne sürüne ulaştığı zaman, kimseyi bulamadı orada. Ne Guevara'dan, ne ötekilerden bir iz vardı. Ve artık kaçmaktan başka çare kalmamıştı. Umulmadık bir dar geçitten ormana kolayca ulaştılar. Ve, ondan sonra da saatlerce süren bir koku bağladı. Bütün hızlarıyla koşuyorlardı. Güçleri tükenip, bir sık ağaçlıkta baygın olarak yere düştükleri zaman, yakalanmayacak kadar büyük bir uzaklık vardı, geriyle. ŞİP'li gazeteciler yaptıkları konuşmada, «Gerilla savaşı neden başarısızlıkla sonuçlandı?» şeklindeki bir soruya, Guevara'nın «pompo» adını tak-tığı, Leonardo Nunez «Yanıyorsunuz dostum» diyerek karşılık verdi. «Yanı-lıyorsunuz, devrim savaşı başarısızlığa uğramadı» Ve şöyle ekledi sonra: «Gerillacı ilk yaratım döneminde, yeni doğ-muş bir bebeğe benzer, savunmasız, çaresiz bir yaratıktır. Büyümesi ve geliş-mesi, sabır, orman ve fedakarlık ister. Çoğunlukla, temiz ve karşısız bir a-danışa dayanır. Bolivya'da ummadığınız bir şanssızlıkla karşılaştık biz. Ka-derimizi etkileyen bir tatsız durum ya-nı: Bizi çok erken keşfettiler.»

Bütün tasarıları alt-üst eden bu ani keşfedilme, özellikle Amerikan CIA ajanlarının çok güçlü haber alma kaynaklarıyla ilgiliydi. Guevara, 1968 in Ocak veya Mart ayına kadar gizlenip, hazırık ve eğitimi kesinlikle tamamlayabileceği umunduydu. Şehirlerle gereken ilişkileri geliştirme, köylülerin desteğini sağlama, planın iki ayrı önemli bölümüydü. Guevara'nın Bolivya Komünist Partisi'nden epek yardım görmeycekleri kanısı da doğru çıktı. Parti, Guevara'nın «bağımsız ve milliyetçi» tutumunu benimsemediğini, genel sekreter Mario Monje aracılığıyla duyurunca, önemli ilk güçlükle karşılaşmış oldular. Başta, Partideki Mao'cular, Guevara'ya öteden beri iyi göze bakmıyorlardı. İkincisi, hareketin politik ve askeri yönetimini ellerine almak isteyen Sov-yetçi bir tutum da söz konusuydu. Bu görüşlerin hepsine karşı çıktı Guevara. Öte yandan, Parti sekreteri Mario Mon-

je, «Şahsen gerillacılara iltihak etmesi istediğini» belirttikten sonra, «Merkem herşeyi anlatıp, geri dönceğimi dediy-se de, bir daha ortalıkta görünmedi.

Adanmış İhtilalciler

«Yenilmek yada başarısızlık hiç be-sapta olamaz mıydı?» şeklindeki soruya, «Asla» diye cevap verdi. Harry Villegas Tamayo, «Şüpheli ve korku, hissetmedik-miz bir duygu. Yenilgi de öyle. Devrim küçük çekirdeklerle başlatıp, bütün Gü-ney Amerika'ya yayma inancımız hiç bir şey sarsamaz» ilginç özellikleri var-dı bu ihtilalcilerin. Ne profesyonel as-kerlere benziyorlardı. Ne gözü dönmüş fanatik ihtilalcilere. Ne de siyasal bir efit'in öncüleriydiler. Kesin hiç bir de-yimle onları tanımlamak mümkün de-gildi. Politik hiç bir kimlik veya bilgi-sel bir temelleri olmaksızın, geçirici bir politik muhtevay; yansıtırıyorlardı. İde-a-lizmden de ötede, tertemiz yurtsever sa-vaşçılardı bunlar. Pratik koşullardan ge-liyorlardı. Duyarak yaşıyarak öğren-mişlerdi amaçlarını.

«Devrimin tek yolu, silahlı mücadele ve başka hiç bir alternatif olamaz» inancına kopmazcasına bağlıydılar. «Yalnız başına olduğunuzda, neler ka-nuşursunuz aranızda» şeklindeki soruya şöyle cevap veriyorlardı: «Yalnız devri-mi konuşuruz ve ekiliyoruz» hemen: «Savaşlardan, savaş planlarından ve çen-uklarımızın sömürülmeden yaşayacak bir dünyadan söz ederiz.» «Peki, ya kadın gerillalara karşı ne tutum be-lirliyorsunuz, onların aranızdaki anlamsı nedir?» Bu soruya da verdikleri cevap şuydu: «Bizim için yalnız yurtsever bir savaşçıdır onlar, hepimiz gibi yalnız ge-rillacıdır onlar. Örneğin, bir ırmak kı-yısında vurulan Tania da böyle bir yi-lmaz savaşçıydı. Kardeşlerimizden, çocuk-larımızdan ve analarımızdan söz etme-yiz aramızda. Biz korku ve nostalji ge-tiren zararlı konuşmalardır bunlar. Belki son defa yediğimiz güzel bir yemek-ten, belki, kafayı iyice çektiğimiz bir eski gündün bahsedebiliriz. Ormanlarda aylarca süren yaşamımızda, kadına olan arzumuza, başka uğraşlara; okuyarak, yarını düşünerek yumuşatmaya, ve yenmeye çalışırız. Ve yeneriz de. Anlat-ması zor bir şey bu.»

1966 Aralık'ında gelmişlerdi Bolivya'ya. Guevara dışında topluca 36 kişiydi-

Efsanevi ihtilalci Ernesto Che Guevara, Bolivya'da Diktatör Barrientos'a karşı açtığı ölüm kahm mücadelesi sırasında yoldaşlarıyla birlikte...

aktır

ler. Grupta 16 Küba'lı, 18 Bolivya'lı ve 2 Peru'lu gerillacı vardı. Guevara hepsinden önce ve sahte bir pasaportla, bir turist kılığında, ayak basmıştı Bolivya'ya. Malzeme yokluğu, haberleşme güçlüğü, gehirlerle bağlantısızlık ve en önemlisi, hastalık peşlerini pek bırakmayan büyük güçlükler olarak belirmişti. Eğitimlerini tamamlayamadan ve Bolivya'daki yardım kaynaklarıyla hiç düzenleyemeden keşfedilmişlerdi. Sonra iki gruba bölünmeyi gerekli gördüler. Birinci grup Guevara'nın yönetimindeydi. İkinci grubun başında ise, Alvarez Joaquín adlı ködemli bir gerillacı bulunuyordu. Aralarında kaçmaya muvafak olan beg ihtilalcinin de bulunduğu Guevara grubu, 8 Ekim'deki tuzakta dağıldıktan sonra, ikinci grup gizlilik gizlenmeyi tercih yolunu tuttu. Özellikle moral yönünden, fena halde sarsılmışlardı. En büyük duygusal darbeyi, Guevara'nın öldürülme haberini aldıkları zaman yediler. Bununla birlikte, Joaquín grubu ilk günlerin sarsıntısı geçmez, yeniden toparlanma çabalarını bulmaya koyuldu. Şili'ye iltica etmeye muvaffak olan gruptan Bolivya'lı Estanislao Villaca, «Partinin adamları, müthiş ihmalcilik ettiler diye yakındıktan sonra, «Bir orman kuytusunda bize ulaşan Parti adamlarına güvenimiz olmadıktan, yardımlarını kabul etmeyip, yola devam ettik» diyordu. Gündüzleri sadece gizlenmişlerdi. Tepelerinde, günlerce, kendilerini arayan bir yığın uçak görmüşlerdi.

«Ne kadar cesur olursanız olun, sizin gibi bir avuç devrimcinin, bütün halkı, hükümete baş kaldırmaya öncülük etmesi gerçekleşmesi zor bir durum olarak görünmüyor mu?» Şili Milli Emniyet Şefinin bu sorusuna şöyle cevap verdi begleri:

«Biz sonun başlangıcını yaratmış. Bir düzenli Bolivya Devrimgücü kurmak amacındaydık. Bunu başardıktan sonra, Peru'ya ve oradan da Arjantin'e geçme tasarındaydık. Kısaca, hepimizin ihtilaline başlangıç oluyorduk. Bütün Latin Amerika'nın özgürlüğüne ve bağımsızlığına adanmıştık. Ve bugünkü şartlar ve terslikler ne olursa olsun, daha iyi hazırlanmış bir harekate yeniden başlayacağız. Ve, Ernesto'nun düşünü muhakkak gerçekleştireceğiz.»

Engin AŞKIN

İKİ KİTABIMIZ ÇIKTI

ANT YAYINLARI'nın ilk iki kitabı hazırlanmış olup bu hafta Salı gününden itibaren dağıtımına başlanacaktır. Ernesto Che Guevara'nın SAVAŞ ANILARI ve Emile Burns'un MARKSİZMİN TEMEL KİTABI adlı eserleri için bayilerimiz ve okurlarımız «ANT YAYINLARI . P.K. 701 . SİRKECI . İSTANBUL» adresine başvurmalıdırlar. ANT YAYINLARI'nın diğer eserleri, Stokely Carmichael'in SİYAH İKTİDAR ve Yevtugenko'nun YAŞANTIM adlı kitaplarının hazırlıkları da tamamlanmak üzeredir.

TÜRKİYE BUNALIM DÖNEMİNE SÜRÜKLENİYOR

RAPOR

Kapitalist ülkelerdeki bunalım

Tarihlerinin en uzun yüksek konjonktür dönemini yaşamış olan kapitalist dünya ülkelerinin 1967 ve 1968 yıllarında ciddi bir bunalım içine girdiği görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nin ödemeler dengesindeki olumsuz gelişmeler doların Kapitalist dünyada uluslararası bir para olma durumunu sarsmış ve bu, son haftalardaki altın bürhanını ortaya çıkarmıştır. Altın bürhanı Stockholm Anlaşması ile geçici bir çözüme bağlanmış görünmektedir. Fakat bu çözüm, kapitalist ülkelerdeki bunalımın devamını geri almaktadır. Uluslararası para sistemi, yerine yeni bir düzen getirilmeden, altına bağlılık ikesinden ayrılmıştır. Bu durum, kısa bir süre sonra, geçici bir dayanışma gösteren Kapitalist ülkeler arasındaki iç çelişkileri arttıracak niteliktedir. Stockholm anlaşmasına katılan Avrupa ülkeleri ve Güney Afrika, Amerika Birleşik Devletlerinin ekonomik politikası üzerinde bir çeşit vesayet kurmuşlardır. Amerika Birleşik Devletlerinden beklenen, ekonomide önemli bir yavaşlama sağlayacak tedbirlerin alınmasıdır. Böyle bir yavaşlama Avrupa'da başlamış olan bunalımı arttırmaya sebep olacaktır.

Kapitalist dünyadaki bunalımın, kaderini Kapitalist ülkelerle ekonomik ilişkilerle bağlanmış olan az gelişmiş ülkelerde önemli etkileri olacaktır. Dünya ticaret hacmindeki azalma, az gelişmiş ülkelerin ihracat mallarına olan talebi azaltacaktır. Böylece, bu ülkelerin ithalat imkanları azalacaktır. İthalatlarının önemli bir kısmını dış kredilere bağlanmış ülkelerde ise, kredi imkanlarının daralması, ithalatı daha da daraltacaktır. Türkiye bu şekilde etkilenecek az gelişmiş ülkeler arasındadır.

2 Kapitalist ülkelerdeki bunalım ve Türkiye

a Son yıllarda Türk Ekonomisinin dışa bağımlılığı artmıştır.

I. Türkiye'de kurulan sanayinin ağırlıklı olarak dışa bağımlılığı yapısal bir zorunluluk haline getirmiştir. Bilim Kurulunda yapılan çalışmalar Türkiye'de imalat sanayindeki her birim üretimin gerektirdiği ithal malde ihtiyacının arttığını göstermektedir. Yani bu çeşit sanayileşme dışa bağımlılığı azaltacak yerde arttırmaktadır. Bunun sonucu şudur: İthal imkanlarında azalma iç üretim üzerinde geçmişte olduğundan daha büyük tıkanıklıklar yaratacaktır.

II. İkinci Beş Yıllık Plan ekonomiyi Kapitalist ülkelerle olan ilişkilerle artan derecede bağlayan varsayımlara dayanmaktadır.

- Plan büyük ölçüde dış borçlanma öngörmektedir.
- Avrupa'daki Türk işçilerinden sağlanacak döviz gelirinin artacağını varsaymaktadır.
- Turizm gelirlerinde artış beklenmektedir.
- İhracatta, ve özellikle mamul mallar ihracatında, artış olacağını tahmin etmektedir.

Kapitalist dünyadaki bunalım bu varsayımların hepsini olumsuz yönde değiştirecek bir etki yapacaktır.

b. Bunalımın Türkiye üzerindeki etkisinin ilk göstergeleri.

Dış bunalımın Türkiye üzerindeki etkilerini 1968 yılı başındaki bazı gözlemlere dayanarak ortaya çıkarmak mümkündür.

I. Türkiye'ye Yardım Konsorsiyumu'nun 1968 yılı için yaptığı taahhüt planında belirtilen talepten 90 milyon dolar düşüktür.

II. 1967'deki işçi döviz gelirleri 1966'ya göre 22 milyon dolar düşük olmuştur. 1968 yılı Ocak ve Şubat aylarındaki işçi döviz geliri ise 1967 Ocak ve Şubat ayları gelirinden düşüktür.

Bu, bir yandan, Almanya'daki ekonomik yavaşlama ile, diğer taraftan da, Türk parasındaki değer düşmesi sonucu işçi döviz kurunun çekiciliğini

kaybetmesi ile ilgilidir. Azalmaya devam etmesi tabiidir.

III. 1967 yılında Türkiye'deki yabancı sermaye yatırımlarının kar transferi (25 milyon dolar) yeni yatırımlardan (17 milyon dolar) daha fazla olmuştur. Bu eğilimin de devamı beklenir.

Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti'nin ülke dışına turist akımını teşvik edici tedbirlerinin ve Avrupa'daki ekonomik yavaşlamanın dünya turizm gelirlerinin artış hızını azaltacağı beklenmektedir. Bunun Türkiye'yi de etkilemesi tabiidir.

(Bu arada, çizilen genel tablodan farklı görünen iki olayı açıklamak gerekir. Bunlardan birincisi 1968 Ocak ve Şubat aylarında ihracat ve ithalatta görülen artışla ilgilidir. İhracat artışı özellikle fındık ihracatındaki özel bir durumla açıklanmaktadır. Diğer olay ise 1967 yılında ihracat hacminde bir artış olmayışının etkilerinin yeteri kadar görünmemesidir. Bu olayı da daha önceden aktarılmış stok birikimleri ile açıklamak mümkün görünmüyor.)

Yukarıdaki açıklamalar 1968 yılında Türkiye'nin ithal imkanlarında önemli azalmalar olacağını göstermektedir. Bunun hem mevcut üretim kapasitesinin kullanılmasını hem de yeni yatırımları olumsuz bir şekilde etkilemesi ve bu etkinin 1969 yılında artarak devamı beklenmelidir.

3

Türk ekonomisindeki iç gelişmeler

a. KAMU GELİRLERİ: İkinci Beş Yıllık Plan, 1968 Programı ve Bütçesi mevcut vergi düzeni içinde kamu gelirlerinde önemli artışlar beklenmekte ve kamu harcamalarının buna dayanmaktadır. Bu tahminler, 1966-1967 dönemindeki vergi gelir artışlarının sebeplerini incelemeye dayanarak, ve bu artış, verginin gelir artışına olan esnekliğine bağlı olarak gerçekten uzak varsayımlar üzerine kurulmuştur. Bu dönemdeki artış:

I. Memur ve işçi ücretlerindeki artışların bunları daha yüksek gelir gruplarına sokması ve daha yüksek oranlarda vergi ödemelerine sebep olması (yani ücret artışlarının önemli bir kısmının vergi olarak alınması)

II. Yüksek konjonktürdeki ağır ticari gelirlerin biraz daha yüksek oranının beyan edilmesi ile izah edilmektedir. Bu durumda, bir yandan yeni zamların bahis konusu olmaması, diğer taraftan ekonomik yavaşlamanın etkisi (bu arada ithalat hacmindeki azalmanın önemli gelir kayıplarına sebep olacağını da belirtmek gerekir) ile vergi gelirlerinin beklenenden çok altında olmasını tahmin etmek güç değildir. Nitekim 1967 ve 1968 yıllarının Mart aylarındaki vergi gelirleri karşılaştırıldığında, gelir vergisi geli-

rinde artma değil, net bir azalma olduğu görülmektedir. (1967'de 466 milyon TL. yerine 1968'de 446 milyon TL.) Vastastan vergilerde, akaryakıt vergisi sebebiyle, nisbi bir artış vardır. (578 milyon TL'dan 669 milyon TL'ine) Fakat toplam vergi geliri artış öngörülenden çok altındadır. Vergilerin bir kısmının yüksek konjonktür devrine ait kazançlarla ilgili olduğu düşünülürse azalmanın herde daha büyük önem kazanacağı anlaşılar.

Kamu iktisadi kuruluşlarının gelirlerinde de (Etibank hariç) önemli azalmalar vardır. Bunlar, kamu geliri yaratmaktan çok, zararlarını kapatmak ve yatırımlarını gerçekleştirmek için, bütçeden yeni taleplerde bulunacaklardır.

Gerek bütçe, gerekse kamu iktisadi kuruluşlarının gelir durumu, kamu harcamalarının en düşük seviyede tutulması halinde bile, vergi ve fiat artışlarını zorunlu kılacaktır. Bu bakımdan 1968 ve 1969 yılları vergi artışlarının ve çeşitli tekel ve diğer kamu iktisadi teşekkülleri mallarına zamların çok görüldüğü bir dönem olacaktır.

b. KAMU YATIRIMLARI: Kamu gelirlerindeki azalma en çok kamu yatırımlarını etkileyecektir. Devlet bu durumda ya yatırımları kısmak veya enflasyonist bir finansman yolunu seçmek zorunda kalacaktır. 1967 yılında kamu iktisadi kuruluşlarının yatırımını 1966'ya göre 100 milyon TL. daha düşük olmuştur. 1968 yılında bundan da geri kalma beklenir. Bu kuruluşlardan bazılarının elinde hâlen önemli stoklar biriktirmektedir (Şeker, kömür, Sümerbank ve Tekel malları). Satışların azalması yeni yatırım yapmaya imkân vermeyecektir. Bütçeden beklenen transferler ise yapılamayacaktır. Bütçedeki daralma, herhalde, önceki yıl-

Seçimler öncesinde Türkiye İşçi Partisi Bilim Kurulu, Türkiye'nin temel sorunlarını bilimsel metodlarla inceleyerek önemli bir rapor hazırlamıştır. 1969 seçimlerine hazırlanırken sosyalistlerin Türkiye'nin sorunlarına gerçekçi teşhisler koyarak eylemde isabetli davranabilmelerini sağlayacağına inandığımız bu çok önemli raporu bölüm bölüm okurlarımıza sunacağız. Eski Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlarıyla üniversite öğretim üyelerinin ortak çalışmalarıyla hazırlanan raporun bu hafta verdiğimiz bölümünde 1968-1969 döneminde Türkiye'nin ekonomik durumunda beklenen gelişmeler incelenmektedir.

larda olduğu gibi yatırımlara konulması yoluyla çözümlenecektir. Finansmanı dış kredilere bağlı yatırımlar ise borçlanma imkânlarının azalması ölçüsünde azalacaktır.

Sonuç olarak, 1968 ve 1969 yıllarında kamu gelirlerindeki artış hızının azalmasından daha önemli ölçülerde azalma olacağı söylenebilir.

Kamu İktisadi kuruluşları ile ilgili diğer bir gözlem, uzun vadeli etkileri bakımından önemlidir. Genellikle nihai tüketim maliyetindeki stok birikmelerine karşılık yatırım ve ara malları (demir-çelik, elektrik, gübre, çimento, kâğıt gibi) alanında üretim kapasitesinin sınırlarına ulaşılmıştır. Bu alanlarda yeni kapasite kurulması en az üç, dört yıl süreli bir dönemden sonra mümkün olabilir. Buralarda ileride önemli tıkanıklıklar doğması mümkündür.

c. KAMU HİZMETLERİ: Türkiye'de kişi başına kamu harcamalarının (savunma hariç) milli hasılaya oranında 1966 yılından bu yana önemli bir düşme görülmektedir. 1966'da %15 civarında olan bu oran 1968'de %13'ün altına düşmüştür. Yani milli gelirin gittikçe daha az bir bölümü kamu hizmetine yönelmektedir. Bugünkü iktidar, kamu hizmetlerini azaltmayı bir politika haline getirmiştir. 1968'de ve 1969'da kamu gelirlerindeki azalma hizmet seviyesini bu düşük ölçülerin altına indirecektir. Bu azalma özellikle yeni hizmet alanlarının açılması büyük ölçüde önleyecektir.

d. ÖZEL SEKTÖRDE DURUM: İthalat hacmindeki azalma ve kamu yatırımlarının yavaşlaması, özel kesimin yatırım ve faaliyet hacmini etkileyecektir. 1968 yılı için özel sektöre yapılması düşünülen fon transferleri ancak başka alanlarda çok zorunlu kamu harcamalarından vazgeçilerek (veya açık finansmanla) gerçekleştirilebilir. Bunlar gerçekleşse bile öngörülen yatırım seviyelerine ulaşmak (özellikle istenen alanlarda) imkânsız olacaktır. Böylece bu transferlerin ekonomiye katkısı olmayan bir nimet dağıtma niteliği kuvvetlenecektir.

Özel sektördeki duraklamaların ilk göstergeleri de ortaya çıkmaktadır. Stok artışları burada da görülüyor. Bunu kısa bir zaman sonra üretimde de azalma takip edecektir. Nitekim karayolları nakliyesinde bir gerileme ve taşıma ücretlerinde bir azalma görülmektedir.

rılmaktadır. Kamyon satışlarında ise önemli bir yavaşlama vardır. Özel yatırımların önemli bir bölümünü teşkil eden yatırım göstergesi olan inşaat ruhsatları talebinde de bir yavaşlama görülmektedir.

4 Sonuç

Bütün bu açıklamalar Türk ekonomisinin bir bunalım dönemine girdiğini göstermektedir. Eldeki bilgiler duraklamanın 1967'de başlamış olduğunu ve 1968'de hızlanarak devam ettiğini gösteriyor. Hatıra gelen bir soru bu bunalımın neden daha açık bir şekilde ortaya çıkmadığıdır. Burada yüksek konjonktür döneminin imkânlarının hâlâ kullanılmakta olması üzerinde durulabilir. Bundan başka istatistik verilerin kasıtlı olarak değiştirildiğinde şüphe yoktur.

Yukarıdaki tartışma tarım dışı sektörlerle ilgilidir. 1968 yılında tarım üretiminin ne olacağını şimdiden kestirmek güçtür. Ancak, 1968 ve 1967'nin çok yüksek üretim seviyelerine ulaşamayacağı söylenebilir. Özellikle tarla tarımında üretim azalması ihtimalleri belirmektedir. Tarımdaki üretim seviyesi tarım dışı kesimlerde ortaya çıkan bunalımın şiddetini bir ölçüde etkileyecek fakat yönünü değiştirmeyecektir. Bunalımın önemli etkilerinden biri tarımla tarım dışı kesimler arasındaki ticaret hadlerini tarım aleyhine değiştirmek olacaktır. (Bunun bugünkü iktidar koalisyonunu teşkil eden büyük çiftçi-sanayici-tüccar ilişkileri üzerindeki etkisi ileride incelenecektir.)

Eldeki bilgiler açık olarak bir bunalım tablosu vermektedir. Bu bunalımın şiddeti konusunda çok kesin bir yargıya varmak şimdiden mümkün değildir. Türkiye belki 1954-1957 dönemine benzer bir gelişmeye yaklaşmaktadır ve Türk ekonomisi bugün böyle bir bunalımdan daha şiddetle etkilenen bir yapıdadır.

Bunalımla ilgili incelemeleri daha derinleştirmek ve olayları yakından izlemek gerekmektedir. Bugün için orta şiddette bir bunalım olacağı varsayılarak hareket etmek yerinde olacaktır. (Türk ekonomisindeki bunalım hafifletme yönünde etkileyecek olaylar arasında doğu bloku ile olan ekonomik ilişkileri ve özellikle Sovyet Rusya tarafından yapılacak büyük yatırım projelerini gözönünde bulundurmak gereklidir.)

Önümüzdeki bunalımın bir niteliği de, hem önemli fiyat artışlarının, hem de iktisadi faaliyet hacmindeki yavaşlamanın bir arada görülmesi olacaktır.

ÇİFTE İNDİRİM!

BU HAFTADAN İTİBAREN
ABONE OLMAK SURETİYLE

Dergisi'ni

84

Kuruşa okuyabilirsiniz

Her hafta 125 kuruş vererek okuduğunuz ANT Dergisi'ni bundan böyle yüzde 33 indirimle 84 Kuruş'a okuyabilmek için

ANT'a abone olunuz

YILLIK 44 LİRA
6 AYLIK 22 LİRA
3 AYLIK 11 LİRA

İndirimli tarifieden yararlanmak için havale kağıdının arkasına açık adresinizi yazarak «ANT DERGİSİ — P. K. 934 — SİRKEÇİ — İSTANBUL» adresine göndermeniz kâfidir.

ABONELERİMİZE İNDİRİMLİ KİTAP

ANT'a abone olanlar, ayrıca, yakında ANT YAYINLARI tarafından yayınlanacak olan kitapları da abone süresi içinde yüzde 20 indirimli olarak temin edebileceklerdir. Bunun için de abonelerimizin, yüzde 20 indirimli fiyat üzerinden kitap bedelini «ANT YAYINLARI — P.K. 701 — SİRKEÇİ — İSTANBUL» adresine posta havalesiyle göndermeleri ve havale kağıdının arkasına abone numarasıyla hangi kitabı istediklerini yazmaları yeterlidir. Böylece, ANT'a abone olanlar, hem dergilerini yüzde 33 indirimle okuyacaklar, hem de ANT YAYINLARI'nın yüzde 20 indirimli temin edebilecekleri; bir kalemde iki büyük imkândan birden yararlanacaklardır.

İlk iki kitabımızın abonelerimiz için indirimli fiyatları şöyledir :

SAVAŞ ANILARI 8 LİRA
MARKSİZM 4 LİRA

FRANSIZ SEÇİMLERİNDE SAĞ İLE SOL ÇATIŞACAK

Hüseyin BAŞ

FRANSA misli görülmemiş bir gözümün san- cıları içinde... Görünüşte ülke seçime hazırlanıyor. Sağdan sola uzanan irili ufaklı bir yığın parti, adayların tesbiti telaşında. Yasama seçimlerinin ilk turu 23 Haziran'da. İkinci tur birinciyi bir hafta ara ile izleyecek. Ülkenin kaderinde söz sahibi olan büyük politik kuruluşlar seçim sloganlarını ortaya attılar bile.

Sol kuruluşların seçmen önüne ülkenin içinde bulunduğu büyük sosyal krize somut çözümler getiren programlarla çıkmasına karşılık, De Gaulle'cü takımın, eynanın tabiatı gereği, işi bitik. Başinci cumhuriyetin adını atacak hali kalmamış. Sırtı duvara dayalı. Bütün yolları kesilmiş. Şimdi her gey açıkta.

Gaullizm'in on yıllık iktidarının ipliği pazarda. On yıllık deneyden tam bir fiyasko ile çıkan büyük sermaye hizmetçisi iktidar, şimdi emekçi yığınları önünde hiçbir zaman veremeyeceği hesaba oturmamak zorunda. Ama yine de bir çaresini bulmak, ne yapıp edip iktidarı kaptırmamak hevesinde...

Ve şimdi en büyük tehlike, ne bahasına olursa olsun, iktidarı sürdürmek isteyen tekelci sermaye ve hizmetlilerinin çaresizlik içinde çığır giddet yolları aramalarında. Totaliter

komünizmin iktidarı tehlikeli feryadı, kapitalizmle totaliter rejimler arasında demokratik bir üçüncü yola -yani yine De Gaulle-Pompidou eski hamam eski tas yönetimi- General ve partisi Yeni Cumhuriyet Birliği'nin seçim sloganıdır. Bu yeni 3'ü deneyinin, yalvarış üçüncü yolun ardında on yıldır sürdürülen yutturmacanın yatmakta olduğunun belirtileri meydana gelir. Modası geçmiş, kimse için ciddiye alınmadığı unacı politikasının, tekelci büyük sermayenin mutemed adamı Pompidou ile parlamenter demokrasiye saygısı pek bilinen General de Gaulle'in demokrasisinin ardında nelerin yattığını artık Fransa'da anlamayan kalmamıştır. Eski benzeri görülmemiş sosyal patlamaların sürüp gittiği, emekçi bilincinin en yüksek düzeylere eriştiği bir sırada bu yutturmaca politikasının başarı sağlaması ve Fransa'nın geleceğini güven altına alması elbetteki düşünülemez.

Gerçekten de mesele, özellikle iktidarı ne bahasına olursa olsun kaptırmamak için girişimlerde tereddüt edilmeyecek olan çığırıklıların dışında düşünüldüğünde açıktır. Olay, normal şartlar altında on yıllık sosyal politikası bizzat emekçi yığınları tarafından somut

bir şekilde mahkûm edilmiş olan iktidarın bu kez seçimlerle iflasının tesbitinden ibaret. Üstelik sokakları, üniversiteleri, fabrikaları, işyerlerini tutan emekçi yığınlarının etkin direnişleriyle gücünü ve meşruluğunu yitiren Gaullist yönetim 1967 seçimlerine kıyasla, ittifakları açısından olduğu gibi muhalefet karşısında da mutlak biçimde daha zayıftır. Gaullist parti bünyesinde daha çok, panığın verdiği yüzeyde birliğe karşılık, büyük müttefik Giscard d'Estaing'in başgımsız cumhuriyetçilerine bugün dış geçirmek düne oranla daha güç olacaktır.

Diğer taraftan Duhamel ve Lecanuet'in Merkez Demokratları kendilerini bizzat General'in ortaya attığı üçüncü yola, de Gaulle'in birleşik devletler, Avrupa ve totaliter davranışlarına tümüyle karşı çıkmayı bir an bırakmaksızın kendilerini daha uygun ve laik görmektedirler... Ağır sağı lideri Tixier-Vignancour'un ise sağı demokratik seçimlerde iki blok, yani de Gaulle'cü takım ile sol cephe arasında ezileceğinden şüphesi yoktur. Bu yüzden yarıya katılma-yacaktır. Ancak, bugün çok kimse hele General Salan ve Jouhaud'un tutuklanmasıyla

GENERAL CHARLES DE GAULLE
— Herşey iktidarda kalmak için! —

POMPIDOU
— General'in mutemed adamı —

OAS'in lideri olan eski başbakanlardan Georges Bidault'nun şimdi birden bire Fransa'ya girerek politika sahnesine çıkmasında de Gaulle - Pompidou ve ağır sağ arasında bir takım hesapların bulunduğundan şüphe etmemektedir. Buna Salan ve arkadaşlarının serbest bırakılacakları haberleri eklense, De Gaulle - Pompidou yönetiminin ve onun ardındaki güçlerin iktidarı kaybetmek tehlikesiyle karguladıklarında

GENERAL SALAN
— Yine sahnede! —

ne tür çığırıklara hazırlan- dıklarını ortaya koymaktadır. Sol federasyonun lideri François Mitterand'ın generalin konuşmasını yorumlarken söylediği, yukarıdaki endişeleri doğrulamaktadır:

«General de Gaulle, bir kez daha ulusumuzu iyi ve kötü Fransızlar şeklinde ikiye bölmüştür. Cumhurbaşkanı olarak bunu yapmaya hakkı yoktur. Biz ağır bir biçimde körüklenen iç savaş havasını reddediyoruz. Tarihimizin en kötü anlarındaki paramilitler kuruluşlara fazlasıyla benzeyen «Medeni Haklar Komiteleriyle» ilgili bir sorunun açılmasını istedik.»

Mitterand'ın endişelerinin bugün Fransa'da büyük ölçüde paylaşıldığında şüphe yoktur.

Peki, sol cephe durumu nedir? Birlik, 1967 Mart'ı seçimleriyle oranlandığında ne güçtedir? Sol cephedeki en büyük yenilik, şüphesiz, 1967 seçimleri öncesi varılan işbirliği anlayışının ve yönetiminin ilkbahardan itibaren bütün eksikliklerine rağmen bir hükümet etme programı haline gelmiş olmasıdır. Gerçi bugün Mitterand'ın, General'in kapitalizmle totaliter komünizm arasında teklif ettiği üçüncü yola federasyonu aday göstermeye gayret etmesi komünistleri tedirgin etmiş ve Komünist Partisi Lideri Waldeck Rochet, ortaklarına, hele bugünkü şartlar

Robert Kennedy öldürülmeseydi...

● Robert Kennedy öldürülmeseydi, ne olacaktı?

— Öldürülmeseydi, R. Kennedy'nin Birleşik Amerika cumhurbaşkanlığına geçme şansı çok kuvvetliydi.

Çünkü, R. Kennedy, California eyaleti «primariesini» (seçim denemesini) kazanmıştı. Böylesine kilit eyalet «primariesini» kazanan bir adayın, partisi konvansiyonunda başkanlık adaylığına getirilme ihtimali genellikle yüzde 50'den büyük sayılır.

Hasım Cumhuriyetçi Parti adayları (Nixon ve Rockefeller) göz önüne getirilirse, Demokrat Parti başkan adayı bir R. Kennedy'nin başkanlık seçimlerini kazanma şansı da, böylece pratikte büyüydü.

● Peki, R. Kennedy Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı olsa idi ne yapabirdi?

— Birleşik Amerika cumhurbaşkanlığına geçtiği an, alle bağları fevkalade kuvvetli sayılan R. Kennedy, her şeyden önce ağabeyi John Kennedy'nin katillerinden intikam almak isteyecekti. Başka deyimle, John Kennedy'yi öldürtenlere karşı, Amerika'nın tüm kudretini yönetecekti.

● R. Kennedy, ağabeyi John Kennedy'yi öldürten iç ve dış kuvvetleri biliyor mu idi?

— John Kennedy'nin başkanlığı zamanında (yani öldürüldüğü sırada) adalet bakanı olan R. Kennedy'nin

John Kennedy Olayı ile ilgili bütün teferruatı ve hakikati bilmemesine imkân yoktur.

Yalnız R. Kennedy değil, Kennedy ailesinin diğer fertleri ve belli başlı Amerikan devlet adamları da John Kennedy Olayı hakikatlerini bilmek durumundadırlar.

Gerek Kennedy ailesinin gerekse Amerikan resmi çevrelerinin John Kennedy Olayı'nı örtbas etme çabaları, ancak Amerika'nın «dış menfaatlerini» koruma amacıyla olabilir. Yani, John Kennedy Olayı'nın bütün teferruatıyla açıklanması halinde, Amerika'nın iç huzursuzluklara sürüklenmesinden korkulmaktadır.

● Madem ki Kennedy ailesi (bu sırada Robert Kennedy) John Kennedy Olayı'nı esasını biliyorlar; R. Kennedy'nin de kaili üzerine bir açıklama yapmaya kalkamazlar mı? John ve Robert Kennedy'yi öldürtenler, böylesine bir açıklamadan korkmazlar mı?

— Kennedy'lerin, hiddete kapılıp bir açıklama yaptıklarını tasavvur edelim. Karşı kuvvetler, tabii inkâr yolunu tutacaklardır. Mesele, bir polemik karakterine bürünecektir.

Oysa, Amerika Cumhurbaşkanlığına geçse idi, R. Kennedy herhangi bir açıklama yapmaya bile lüzum görme-yecekti. Amerika'da başkanlık sistemi-nin kendisine (cumhurbaşkanına) ver-

diği selâhiyetleri kullanacaktı.

Bir bakıma, John Kennedy'yi öldürten iç ve dış çevreler, Amerika cumhurbaşkanlığına yaklaştığı an Robert Kennedy'yi de öldürmek zorunda idiler.

● O halde, John ve Robert Kennedy'yi öldürten çevreler, bir nevi «fâsit daire» içerisinde, öyle mi?

— Evet, John ve Robert Kennedy'yi öldürten iç ve dış çevreler, mutlak bir «fâsit daire» içerisinde. Heride, başka bir Kennedy Amerika cumhurbaşkanlığına yaklaşırsa, onu da öldürmek mecburiyetindedirler.

● Peki, Kennedy'leri öldürten iç ve dış kuvvetler nelerdir?

— Bu konuda kesin konuşmak mümkün değildir.

Fakat şimdiden şu kadar söylenebilir. John ve Robert Kennedy'yi öldürtenler, gerek Amerika içerisinde, gerekse Amerika dışarısında, birbirine bağlantılı ve koyu sağcı karakterde teşekküllerdir. Bir açıdan bakıldığında, Hitler'ci nazi'leri hatırlatmaktadır. Hitler'in bugünkü taklitçileri durumundadırlar.

Çünkü, Kennedy Olayları'na yüksekte bakılırsa Kennedy aleyhtarı çevrelerde Hitler taklitçiliğinin belirli izlerini görmek kolaylıkla mümkündür. Kennedy'lerin iç ve dış politika programları, sadece bu Hitler taklitçileri menfaatlerine aykırı düşmektedir...

Fransa dönüm noktasında

Halûk TANSUĞ

PARİS YÜRÜYOR..

Fransa'nın geleceği, nasıl gelişilecek? Gündelik ve teferruat karakterindeki gelişmeler üstünde asıl önemli nokta, Fransa'nın atma durumuna geldiği yeni siyasal, ekonomik, sosyal adımlar oluyor. Çünkü, öğrenci gösterileri ve işçi hareketleri sonucunda Fransa'nın artık «yeni dünya» şartlarına ayak uydurmayı geciktirmesi bahis konusu değildir.

Fakat, Fransa olaylarını ne kadar genel anlamında çerçevesel olarak çerçeveleyelim, aynı olayların gündelik gelişimlerini zamanın ve zeminin şartlarına da uydurmak zorundayız.

Başka deyişle, evet, eninde sonunda sosyalist akım zaferine ulaşacak ama, zafer sağlanıncaya kadar ne olacak?». Bu soru da bizim için pratik önem taşır.

İşte, bu açıdan Fransa olaylarına baktığımızda, tahminlerimizi umut verici bir aceleciliğe sürdükmekten kaçınmalıyız. Olayları, yakın gelecek alanında, objektif olarak kıy-

Sosyalist Parti sözcüsü «Le Populaire» Gazetesi kamışını, şöyle özetliyor:

«... Sendikalar, kuvvetli durumdadırlar. Geri çekilmeye yanaşmamış bulunan iktidar ise, yenilgiden yeniliğe sürüklenmektedir. İktidardakiler, sadece, mes'uliyetsiz kişilerin ve ajan provokatörlerin etkisi altında zayıf düşmüş öğrenci gösterilerine karşı tepki gösterebilmektedirler. Meydanı o kolda boş bulduklarına kanaat getirmektedirler...»

Tarafı «Le Monde» gazetesinde, Sirius kınazı başyazar, yorumunu şöyle yapıyor:

«... İsyancı bir akımla iktidara yükseltilen General De Gaulle, on yıl sonra benzer yeni bir dalga ile ve beraberine Beşinci Cumhuriyet'in enkazını alarak iktidardan uzaklaştırılmayı kabul etmiyor. Her ne kadar kendisi için olduğu kadar Fransızlar için önemli değilse de, De Gaulle, tarihi şöhretinin tehlikeye sokulmasına göz yumamaz...»

«... En selâhiyetli temsilcileri ne derlerse desinler, ne yazarlarsa yazsınlar, kimseye mes'ut günler hazırlamayan felç hâlinin uzamasına ve açık artırmanın gittikçe kızışmasına, Fransız Komünist Partisi taraftarı olamaz. Bu durumu belirtmek, komünist liderlere hakaret anlamına ahamamadır...»

«... Komünist Partisi, zamanla, belirli bir tecrübe ve bir devlet vasfı kazanmıştır. Üstelik, komünistlerin düşündükleri gibi bir devletin Fransız çoğunluğuna uygun düşmesi için, daha zaman erkendir. Doğu Avrupa ülkeleri, her geçen gün, komünist devlet şeklinin eksikliklerini gidermekle meşgüller...»

«... Halen, tehlikeli bir karşı durma hâli her iki cephe de mevcut. Sendikacılar ve komünistler şuna inanmadıkları: Mes'uliyeti sırtlarına yükleyecek genel bir huzursuzluk artışından kazanacakları hiç bir şey yoktur. Fazla cür'etle Generalistler şunu unutmamalıdır: hürriyeti savunmaya kalkarken hürriyeti öldürmek mümkündür; ve bazı kararlar, fazlame kafiye tutabilir...»

De Gaulle'nin 31 Mayıs tarihli nutku, şu iddiaları ileri sürüyor:

«... Kararımı aldım. Mevcut şartlar altında çekilmeyeceğim. Kıymetine, sağlamlığına, kabiliyetine inandığım Başbakanı da değiştirmeyeceğim... Bugün, Meclis'i feshediyorum... Görüyorum ki, mevcut şartlar, bir referandum'u maddeten imkânsız kılmaktadır... Fransa, diktatörlük tehlikesiyle karşı karşıyadır. Milli ümitsizlik içerisinde gelecek bir iktidara Fransa'yı boyun eğdirmek istiyorlar, ki bu iktidar o zaman gâlib, gelen tarafın, yani totaliter komünizmin olacak...»

Fransız Komünist Partisi, De Gaulle'a şöyle cevap veriyor:

«... İşçilere karşı durabilmek amacıyla, De Gaulle, evvelâ Komünist Partisi'ne çatıyor. İşçi sınıfının haklarını daima savunmuş bulunan Komünist Partisi'ne. Komünist Partisi'ne karşı girişilen bu isnat, De Gaulle'ın kendi diktatörlüğünü kurma niyetlerini maskeleyen içindir...»

«... Komünist Partisi'nin de katılacağı, solcu partilere dayanacak, bir demokratik birlik ve halkçı hükümet kurulmalıdır... Daha sonra, ekonomik, sosyal ve siyasal yapıda derin demokratik yeniliklere girişilmelidir. Böylece, işçi sınıfının ve halk kütüphanelerinin de fiilen katılımıyla, sosyalist bir Fransa'ya doğru yönelinmelidir...»

Tanınmış Amerikan gazetesi «New York Times», De Gaulle'ın demecini şöyle yorumluyor:

«... General, mağlubiyetini, emekçiler önünde kamufle etmeye çalışıyor... General De Gaulle'ın, grevleri komünist komplosu olarak gösterme çabası, hakikate aykırıdır... Fransız Cumhurbaşkanı, Fransa'daki anti komünist duyguları seferber edip taraftarlarına parlamentoda çoğunluğu sağlamaya çalışıyor...»

«Yeni Çin» isimli Pekin gazetesi, Fransa olaylarına şu yönü vermeye kalkıyor:

«... Moskova'daki revizyonist Sovyet liderleri, Fransız idarecilerinin tedhiş ve yalan politikalarını açıkça desteklemişlerdir. İşçilerle öğrencileri birbirlerine düşürmeye kalkmışlardır... Öğrencilerin polislerle çatışması, Fransız idarecilerin planla ve bilimli kararlarla gerçekleştirilmiştir...»

Moskova'da yayınlanan «Pravda» gazetesi, şöyle diyor: «...Düzmece mesih, Amerikano-Alman feylezof profesör Herbert Marcuse, onun çömezleri öğrenci Cohn Bendit ve Mao Çe Tung grubu mensupları, işçi sınıfına karşı konuşmaya başlayınca ihtilale yardım etmiyorlar; aksine ihtilale karşı mevki almış oluyorlar...»

«Şu sıralar göya Fransız işçileri lehine nümayişlere girişmekle, aslında Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nealeyhine hareket etmiş oluyorlar...»

Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Johnson, 31 Mayıs tarihli konuşmasında, Fransa olaylarına şöyle dokunuyor:

«...Bilgiyorum ki, Fransa'da dengenin devam etmesi Amerika halkı ve geri kalan dünya için çok önemlidir. Fransız hükümetinin zorluklarla karşılaşmasına candan üzülüyorum...»

İsrail gazetelerinde çıkan yorumların özeti şu anlama geliyor:

«...Fransa şimdiden bir iş karp içindedir...»

Tanınmış Fransız yorumcusu Maurice Duverger, gündelik bir gazetede yayınladığı yazısıyla, şu noktalar üzerinde duruyor:

«...Öğrenciler hem üniversiteyi hem de tüm cemiyeti değiştirmek istiyorlar. Grevler işçiler ise, daha çok maddi menfaatlerini desteklemek uğruna çaba gösteriyorlar; istisnaları olmakla ve çoğalmakla beraber, genellikle sosyal sistemi kendilerine hedef tutmuyorlar. Bu açıdan, ihtilâlciler olanlar birincilerdir, ikinciler değil...»

«...Meselenin merkezinde müstehlik cemiyet fikrinin bulun-

duğuna inanmak hatâ olur. İşçilerin çoğunluğu, müstehlik cemiyete girememişlerdir, özellikle genç işçiler bu cemiyetten daha da uzaktadırlar. Öğrenciler, çoğunlukla müstehlik cemiyete uzak kalıyorlar. Evet, öğrencilerin büyük çoğunluğu burjuva âlemlerden gelmişlerdir. Fakat henüz, burjuvazinin bütün nimetlerinden faydalanamamaktadırlar... Kırk yaşından önce, bu burjuva çocukları, müstehlik cemiyete bilfiil girme imkânı kazanamıyorlar...»

«...Dolayısıyla, 1968 ihtilâli, müstehlik cemiyetten fazla organizasyon cemiyetine karşı şekilleniyor: makineleşmeye karşı, modern endüstri ülkelerindeki bürokrasiye karşı (ister kapitalist olsun ister sosyalist)...»

İşte, her yönden gelen fikirler. İşte, Fransa olaylarının birbirinden farkı, hattâ birbirine bazen zıt düşen yorumları.

Evet, devrimiz sosyalizm devri. Hiç bir cemiyetin (hattâ en kapitalist sosyal ortamın) bu modern akım dışında kalması imkânsız.

Fakat, sonuç, dünya çapında sağlanıncaya kadar, gündelik gelişmeler nasıl şekillenecek?

Bu soruya tek cevap vermek lâzımsa, çok yoldu, çok kademeli, çok uğraşmalı, mahallî isteklere çok uyarak, gösterişten çok zekâyâ dayanarak, ve... tahminlerden çok daha kısa zamanda.

Çünkü, artık dünyanın ölçülerini değiştirmiştir. Tarihte ilk defa, kapitalist dünya karşısına en az onun kuvvetinde başka bir dünya (sosyalist dünya) çıkmaktadır. Kuvvet dengesi, gün geçtikçe de sosyalist dünya lehine ağır basmaktadır.

Yani, devrimizden evvelki devirlerde sosyalist eğilimlere karşı girişilegelmiş baskılara bugün girişmek, aynı şekil ve ölçülerde imkânsızdır. Dolayısıyla da, zamanın şartları değişmiştir. Yukarıda sıralanan bütün yorumları, devrimizin özel çerçevesine oturtmak lâzımdır.

Fransa misalini ele alırsak, ister De Gaulle kazansın ister kazanmasın...

MITTERAND

— Komünistlerle işbirliği —

Fransız Komünist Partisi Lideri Waldeck Rochet

altında, komünistlerin katılmadığı hiçbir yönetimin meselelere köklü bir çözüm getiremeyeceğini hatırlatmak zorunda kalmıştır. Bununla birlikte, kamımızca, Mitterand'ın çıkışına General'in umacı taktikine karşı girişilmiş bir seçim taktiği olarak bakmak yanlış olmayaacaktır. Öte yanda, Komünist Partisi'nin gene bugünkü şartlar altında özellikle ilk turda yüzdesini artıracakı kesindir. Partinin 1958 seçimlerinde yüzde 19.2 olan oranı, 1962'de yüzde 21.7'ye, son 1967 seçimlerinde ise, yine bir artış gösterek yüzde 22.6'ya ulaştığı bilinmektedir. Sol federasyonun ise, bu kez tek çıkaryol olarak yüzdesini iktidara ortak olabilecek düzeye çıkartması sürpriz sayılmamalıdır.

Fransa'da mayısta başlayan büyük devrim bitmemiştir. Seçimler bu devrimin bir bölümüdür. Demokrasiye, emekçilerin iktidarına gebe dir Fransa... Yeter ki, sol cephe tarihten ders alarak bölünmesin ve tarihsel görevini ve büyük bir yürekle başlayan mayıs devrimini daha ileri aşamalara götürmesini bilsin.

metlendirmeye dikkat etmeliyiz.

Şimdi, son Fransa olaylarıyla ilgili olarak, muhtelif yorumcuların fikirlerini özetle sıralamaya çalışalım.

Komünist Parti sözcüsü «L'Humanite» Gazetesi, son olayları şöyle yorumluyor:

«... Sorbonne üzerinde dalgalanan ihtilâl bayrağı, o saygıdeğer burjuva üniversitesinde, yeni rüzgârların estiğine delildi. Fakat, büyük fabrikalar üzerinde ihtilâl bayrağının dalgalanması, bambaşka bir anlam taşımaktadır. Bu sefer, Fransa'nın zenginliklerini ellerinde tutan derebeyleri, kalplerinden veya aynı anlama gelen başka bir deyişle kasalarından vurulmuşlardır...»

«... Açıkça anlaşılabileceği gibi, fabrikalarda gelişen bu muazzam protesto hareketleri, ücret artımı taleplerini fersah fersah alıyor. İşçiler, sadece Gaullist politikayı reddetmekle kalmıyorlar; aynı zamanda, kendilerini sömüren ve küçük düşüren bir cemiyeti reddediyorlar...»

"ATATÜRK'ÜN VASIYETİ,"

İyi bir araştırmanın belgeleri titizlikle incelenirse, yorumlar ve varılan sonuçlar büyük değerler taşır. Derinliğine ve genişliğine sağlam veriler getirir. Pek çok olayı bu titizlik içinde ele alınca, gölgede kalmış ya da bırakılmış tüm unsurlar açığa çıkarılır.

Bilinen bazı şeyler vardır. Doğru ya da yanlış. Ama, herkesin bildiği, herkesin bir an düşünme sonucu söyleyebileceği şeyler. Bir de bunların, bilinen yüzünün ardındaki gerçekler vardır ki, işte onları bulup çıkarmak bir araştırmacının başta gelen ödevi ve sorumluluğudur.

Böylesine bilinen, hattâ hiç düşünme gereği olmayan bilinen bir şey vardır. Atatürk... Ve çok zaman, pek çok şey O'nun adına yapılır. Eylemine, düşüncesine, düşüncesinden öte, isteklerine uygun olsun olmasın... O bir tabudur. Adı anılır. Ve «İptida ölmüşüz iliklenir.» Artık ondan sonrası için, ne soru, ne sorumluluk...

İşte bu Atatürk, ölümlük bir vasiyetname bırakmıştır. Bu vasiyetname gereğince, bir takım kurumlar, bir takım görevler yüklenmekte, bazı kişiler bazı haklar elde etmektedir. Ödevler yerine getiriliyor mu? Haklar tam sağlanıyor mu? Araştırmacının görevi bunları da cevaplamaktır.

Mazhar Leventoğlu, böylesine güç bir görevi yüklenmiş. Atatürk'ün Vasiyetnamesini, yazılmaya başlandığı andan, bu güne uzanan uygulamalarıyla ele almış. Belgeler, akıcı bir romanın paragrafları gibi dizenmiş kitapta. Ve vardığı kanıları, ulaştığı sonuçları açık açık belirlemiş yazar.

«Yataktaki doğrulup oturmuştu. Önüne, üstüne yemeklerini yediği ayaklı tablayı almıştı.

Bir yaprak kağıda yazıyordu. İkinci kağıdan sağ üst köşesine bulunduğu yerin adını geçirdi. Sonra yılı, ayı, günü belirterek tarih attı.

Karyolanın sağ yanında, ayakta, bir adam duruyordu. — Yorulduysanız bırakınız, birkaç saat sonra devam edersiniz.

— Hayır hayır! Bağladık bitirelim...

Kitap böyle başlıyor. Vasiyetnamenin hangi koşullar altında, hangi umutla yazıldığını belirterek. Sonra, vasiyetnamede söz konusu olan tüm değerlerin kaynaklarına uzanıyor gözler. Hitt Müslümanlarının Milli Kurtuluş Savaşı için gönderdikleri paralardan, Ulusun kurtuluşuna bağışladığı güçlüklerle değin.

Atatürk vasiyetnamesinde, «menkul ve gayrimenkul emvalini» C.H.P.'ne bırakmıştır. Ancak, bunun koşulları vardır. Bu koşullara göre, para ve aksiyonlar, o zamanki gibi İş Bankası tarafından değerlendirilecektir. Yakınlarına belirli miktarlarda maaş bağlanacaktır. Ve gerekli yardımlar yapılacaktır. Bunlardan artan miktar da, Atatürk tarafından kuruluşun bulunan Türk Tarih ve Dil Kurumları arasında paylaştırılacaktır.

Burada İş Bankasının kuruluşu ele alınmıştır. Hisselerin dağılımı, sağlanan kredi olanakları ve diğer unsurlar. İş Bankası da bir Atatürk kurumudur. Tıpkı Dil ve Tarih Kurumları gibi. Atatürk, vasiyetinde bu son iki kurumun yaşamasını İş Bankasının boynuna, kendine bağladığı hisselerle yüklemiştir.

Acaba İş Bankası bunu yapmış mıdır? Kendine verilen ödevi, kurucusuna olan borcunu karşılayacak sadakatle yerine getirmiş midir?

O andan sonra kitabın ele aldığı konu budur işte. Ve gerek hukuk açısından, gerek sosyal ve ekonomik açıdan konu, tüm ayrıntılarıyla ele alınmakta, gerçekçi, doğru ve ilginç sonuçlara varılmaktadır.

«Cumhuriyet Halk Partisi, Atatürk'ten kendisine geçen Türkiye İş Bankası hisse senetleri mülkiyetini, Atatürk'ün güçlükleri Hazine'ye bağışlamasından örneklenecek. Devlet'e terkederse, Bankanın ve Banka iştiraklerinin 1964 tarihli ve 440 sayılı «İktisadi Devlet Teşekkülleriyle Mülkîyetleri ve İştirakleri Hakkında Kanun» kapsamına alınmasına doğru büyük bir adım atılmasını sağlayabilir.

Türkiye İş Bankası Anonim Ortaklığı'nın 440 sayılı kanun kapsamına alınarak «İktisadi Devlet Teşekküllü», haline getirilmesi önemli bir adımdır. Atatürk'ün vasiyetnamesi bakımından sunulmaktadır. Bankanın İktisadi Devlet Teşekküllü yapılmasının öbür gerekçeleri konu dışındadır.

Aydışığa çıkarmaya çalıştığımız Atatürk'ün vasiyeti sorunlarından, Türkiye İş Bankası'nın bu yolla devletleştirilmesini, araştırmanın varlığı sonucu ama en önemli çözüm yollarından biri sayıyoruz.»

Bunlar kitabın son sözleridir. Ama, dediğim gibi. Başından sonuna, Atatürk adına, bizzat Atatürk kurumlarından birinin, ötekilere yine Atatürk adına ne oyunlar oynadığını öğrenmek isteyenler Atatürk adına başka dallarda, başka kişilerin ya da kurumların neler yapabileceğini anlamak isteyenler, bu kitabı mutlaka okumalıdır.

Erol, TOY

Cumhurbaşkanı'nın senatör seçtiği sendikacı kim?

«... Cumhurbaşkanı seçilecek üyeler, çeşitli alanlarda seçkin hizmetleriyle tanınmış ve kariyerini bitirmiş kimselerden olur. Bunlardan en az onu bağımsızlar arasında seçilir.

Anayasa, Mad. 78

Oğrendik ki geçen hafta Cumhurbaşkanı kon-tenjanından Senato'ya girenler içinde Bay Vahap Güvenç de var! Bay Vahap Güvenç, öyle sanıldığı gibi pek çeşitli alanlarda seçkin hizmetleriyle tanınmış bir kimse olmadıysa da biz birkaç satır içinde emekçi sınıfın merakını gidermeğe çalışacağız.

Sayın Cumhurbaşkanının sayesinde «dokunulmazlık» zırhına giren Vahap Güvenç 1960 yılında mahallî Malatya Mensucat Sanayii İşçileri Sendikası'nda sekreterdir. O sırada 27 Mayıs Devrimi'ne karşı tutum ve davranışlarından ötürü tutuklanmış ve bir süre «çerçer» kalmıştır. İhtiden de olan Güvenç'i, serbest bırakıldıktan sonra Ankara'da görüyoruz. «İşsiz» Güvenç, Ankara'da işe girebilmenin yollarını araştırmaktadır. Derken TEKSİF Genel Başkanı Celâl Beyaz imdadına yetişir. Birlikte Sömerbank Genel Müdürü, C.H. P.'li İsmail Rüştü Aksal'ın kardeşi Nedim Rüştü Aksal'a giderler. N. R. Aksal kesin konudur: «Vahap Güvenç'in Malatya'da ikametli sakineah bulunmaktadı. Bundan ötürü kendisine ancak Manisa'da işverebiliriz.» Ver elini Manisa... Bu da bir nimet sayılır ne de olsa... Ve Vahap Güvenç bir süre sonra TEKSİF Kongresi'ne delegeler olarak katılmayı başarır.

1963 yılında TEKSİF bir takım güçlerin etkisiyle sallanmaktadır. Celâl Beyaz'ın TEKSİF'ten ayrılması için baskı artar. Beyaz, TEKSİF'in esaret ve selâmeti için başkanlıktan çekilmeyi kabul ederse de delegeler kendisini genel sekreter seçerler. Durum oldukça karanlıktır. Nihayet elleride kongre yeniden yapılmak üzere geçici bir icra organı teşkil edilir. Bu geçici icra organında Vahap Güvenç genel sekreter olarak görev alır. Ve böylece o cazibeli «skoltoş» oturmayı başlar.

TEKSİF'in KISA ÖYKÜSÜ: İşçi olarak fabrikada ter dökmek nerde, TEKSİF'in bol ürettiği, bol nimetli yöneticiliği nerde!.. Vahap Güvenç koltuğa öylesine ısınmıştır ki, artık «onu» terketmek hiç de «akıl kârı» değildir. Nitekim Vahap Güvenç «tertipçi» arkadaşları ile birlikte 18.8.1965 tarihinde yasaya ve tüzüğe aykırı olarak acele bir kongre yapmış ve bu defa kendisini de genel sekreter seçirmiştir. Kongrenin bu niteliği dolayısıyla TEKSİF İstanbul Merkez Şubesi yöneticileri Ankara Asliye 3. Hukuk Mahkemesinde iptal davası açmışlardır. Davayı açanlar sendikadan ibrah edilmişler gibi, gözdağı vermek amacıyla haklarında mukabil olarak 527 bin liralık zımmet ve sulistimal davası da açılmıştır. Ne var ki

anılan Mahkeme 21.4.1967 gün ve 1044/286 sayılı kararıyla TEKSİF'in «gayrimensur» kongresini iptal etmiş ve bu iptal kararı Yargıtay 2. Hukuk Dairesince 26.6.1967 gün ve 3434/3507 sayılı kararla onaylanmıştır.

Karar kesinleşmek üzereyken Vahap Güvenç'in insiyatifi ile Ankara'da 19.5.1967 tarihinde yeni bir kongre daha yapılmıştır. Normal süresinden üç ay önce yapılan bu kongrenin amacı mahkeme kararını bertaraf etmektir. Böylece hukukla kovalamaca başlamıştır! Bu ikinci «gayrimensur» kongrenin iptali için de Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açılmıştır. 967/448 dosya sayılı davanın duruşmasına hâlen devam edilmektedir. Bu dava münasebetiyle mahkemenin tayin ettiği üç kişilik bilirkişi kurulu, 26.3.1968 tarihli raporunda TEKSİF'in 19.5.1967 tarihinde yapılan son kongresinin «kayna ve tüzüğe aykırı bulunması nedeniyle iptali gerektiği» yolunda mütalâa vermiştir.

Kongrenin iptali isteminde bulunulana karşı Vahap Güvenç ve arkadaşlarının açılan 527 bin liralık zımmet ve sulistimal davasını, 1st. Asliye 2. Hukuk Mahkemesi 9.2.1968 gün ve 965/783 Esas ve 968/42 sayılı kararı ile reddederek akistadı gereken bir para bulunmadığından TEKSİF'in açtığı davayı haksız bulmuştur.

Görüldüğü ki, Vahap Güvenç'in Genel Sekreterliğini yaptığı TEKSİF Sendikası «hukuk» mevcut bile olmayan bir sendikadır ve bundan ötürü de bu kimsenin seçilmiş bir sendikacı ve çeşitli alanlarda seçkin hizmetleriyle tanınmış (bir) kimse ile hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır.

AP'li VAHAP GÜVENÇ: Vahap Güvenç AP'lidir de üstelik. Hem de AP'nin Genel Merkez Sendikalar Konseyi militanlarından.. Güvenç'in bu sıfatla AP'ye hizmet etmeye çalıştığı iktidar partisi organlarıca açıklanmıştır.. (Son Baskı: 7.3. 1968 tarihli nüsha).

Şu hale göre Vahap Güvenç'in «bağımsızlık» la da tek bir iligigi yoktur. AP, hiç yorulmadan «Senato'da bir üye daha kazandı» AP'nin Meclis'te çoğunluk kazanmasının anlamının sanıldığı kadar da basit olmadığı bir gerçektir. Çünkü AP'nin hedefi Anayasa'yı değiştirmektir. Bunu bilmeyen de herhalde kalmazdır.

Bu açıklamalardan anlaşılacağına göre, Anayasa'nın 72. maddesinde istenilen nitelikler kontenjan senatörleri Vahap Güvenç'te mevcut değildir. Ancak «ark yaşını doldurmuş» bir kimse olduğu herhalde doğrudur!

VE BİRKAÇ SÖZ: Türkiye'de sermayeci sınıfın köleliğini sen-

ŞİDDETLİ BAŞ AĞRILARINA KARŞI GRİPİN

Basarı ile kullanılır!

GRİPİN

GRİPİN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

10 MİLYON MADEN İŞÇİSİNİN TARİHİ KARARLARI

Gözlerimizi dışarıya çevirince sendikacılık alanında neler görüyoruz?

Kapitalist düzenin ızdıraplarını dindirmek için yeni atılımlar, yeni gelişmeler ve yeni yeni adamlar...

Bu olumlu gidişin Türkiye'ye yansımaları ne zaman başlar?

DISK hareketi, bu gelişmelerin öncüleri arasındadır, bu bakımdan, başlamıştır bile.. demeliyiz.

Serpintileri yeni yeni Türkiye'ye gelen son gelişmeler?

Metal işkolundaki uluslararası federasyonun (IMF'nin) 75. yıldönümünde yapılanlar ve alınan kararları sayabiliriz. Çünkü 10 milyon üyesi bulunan IMF hem İCFTU dışındadır, hem bağımsız sendikacılığın eylem alanındaki en güçlü örgütlerindendir. O kadar ki, ilericiliği temsil eden örgütler yanında tutuculuğun elinde tutulmuş olan örgütleri de bir arada beraber yaşatmaktadır. Fakat ağırlığını ilerici kanada aktarmaktadır.

Türkiye'den giden sendikacıların ayrı ayrı değerlendirilme yapıpıkları IMF Kongresi ve kutlama törenini bir yana bırakarak alınan önemli kararlara göz atmamız, Avrupa'da hangi fikirlerin sendikacılık hareketine geniş ölçüde etki yaptığını göstermeye yarayacaktır.

10 Milyon metal işçisinin dünyadaki en güçlü örgütü olan IMF, Yunan Cuntası'na kur yapan Yunan Metal İşçileri Sendikası'nı bünyesinden atmıştır. Sonra da aldığı bir kararda şu cümleler de var :

«Demokratik hükümetlerin, Yunanistan'da demokratik özgürlüklerin iadesi yönünden taahhüdükleri çekimsiz tavırları teessürlere karşılık, Askeri Yönetim her türlü yardımın kesilmesini ister. İşçi sendikalarının serbest seçimler yapılabilmesi için Yunanistan dışında çalışan Yunanlı işçileri, direnme hareketlerini desteklemeye davet eder.»

Franco İspanyası için alınan karara bakınız: «IMF, 30 yıldanberi Franco diktası altında işçilerin örgütlenme ve grev yapma haklarını kısıtlayan yönetimi giddetle protesto eder. Franco'nun polis devletinin, metal işçilerinin özgürlük uğruna yaptıkları mücadeleyi vahşi tedbirlerle bastırmakta olduğunu yine dünya kamuoyuna hatırlatır, liberalleşme gösterilerinin birer aldatmacadan öteye gitmediğini belirtir. İspanya'da işçilere yapılan sosyal ve ekonomik baskılara karşı direnmek için canla başla çalışan işçilerin mücadelesine bütün dünyadaki sendika birliklerini, aydınları ve öğrencileri yardıma çağırır. İspanyanın diktatör devlet denetiminden kurtulana kadar bu savaşların süreceğini açıklar.»

Böylece IMF, bütün dünya işçilerini, öğrencileri ortaklaşa ve aydınlarla omuz omuza diktatörlüklere karşı mücadeleye davet edecek bir anlayışa yeniden gelebilmiştir. Bu bakımdan gençlik, IMF'ce de yeni ve aşırı bir etken olarak toplumsal gelişme çizgisinde yer almaya başlamıştır. Bunun üzerinde önemle durmak gerekir.

Dikkate değer bir olay da, IMF Merkez Komitesi üyesi Türkiye Maden - İş Sendikası Genel başkanı Kemal Türkler'in teklifiyle yeni bir büroanın kuruluşu bulunmasıdır. Kemal Türkler, yaptığı konuşmada şu ilginç öneride bulunmuştu :

«... az gelişmiş ülkeler kapitalist olmayan bir yolu izlemeseydi, kalkınabilmelerinin mümkün olacağına inanmıyoruz. Konuyu böyle ele alınca, gelişmekte olan ülkelerde iki çeşit sendika hareketi görüyoruz. Bir yanda, işçilerin bilinçlenmesini, ülkelerinin sosyal, ekonomik ve siyasal yaşamında söz sahibi olmasını, ülkelerinin kalkınması için, zorunlu gören bir hareket.. Bu hareket kalkınma için planın hazırlanmasında işçilerin de söz ve karar sahibi olmalarını ve plan uygulanmasında denetim görevini yapabilmelerini de amaç bilmektedir. Öte yanda, kapitalist yoldan kalkınmayı kabul eden, işçi ücretlerine zammın yapılmasıyla yetinen, fakat enflasyoncu gidiş yüzünden satın alma gücünün düşmesine ses çıkarmayan, kısacası kurulu düzenin korunmasına çalışan sendikaların hareketi...»

Öyleyse ne yapmalıyız? IMF içinde aynen mesleki kısımlar gibi, gelişmekte olan ülkeler için Genel Sekreterliğe bağlı özel bir kısım kurulmalıdır. Böylece bu ülkelerdeki IMF üyelerinden bilgiler alınarak o ülkenin ekonomik, sosyal ve politik hedefleri tesbit edilmeli, yılda bir yapılacak konferanslarda geri kalmış ülkelerin ortak sorunları ele alınmalıdır. Çünkü kendi derinlerini ve ortak sorunlarını dile getirecekleri bu konferanslarda IMF bakımından çok ilginç sonuçlar çıkacaktır. Ayrıca bu sonuçlar IMF'nin bu ülkeler için uygulamakta olduğu örgütlenme ve eğitim politikasının temellerini de şekillendirecektir.

İşte, bu konuşmadan sonra alınan karar şu olmuştur.

«IMF, kalkınmakta olan ülkelerin karşılaştıkları güçlüklerin giderilmesi için sendikaları destekleyecek dayanışma göstermeyi amaç bilir. Her zaman olduğu gibi sosyal adalet ve eğitim haklarını bütün dünya halklarına sağlanmasını başlıca ilkesidir. Kalkınmakta olan ülkeler de hükümetlerin ve işverenlerin sendikal haklara ve çalışma şartlarının iyileştirilmesine karşı olan tutumları yerer, toplu sözleşmeler ve kanunlarla ücretlerin artırılmasını sağlanmasını ister.

IMF, kalkınan ülkelerin hükümetlerinden feodal yapılarını sona erdirmek için toprak ve vergi reformlarının, çalışanların hakları gözetilerek gerçekleştirilmesini bekler. Bunun, küçük bir azınlığın ülkeyi sömürmesini engelleyici bir sonuç doğuracağını belirtir. Yatırımların uluslararası kapitalizmin özel çıkarları için değil, bütün halkın sosyal ve ekonomik çıkarları için yapılmasına bağlıdır, yetenekli bir yönetimin sağlanması, Milli sanayinin devlet denetiminde kurulması, hızla geliştirilmesi, sosyal tedbirlerin alınması kalkınmanın hızlandırılması için zorunludur.»

Ve IMF, bu yolda çaba harcayan örgütlere teknik, moral ve mali yardımlar yapmayı da karar altına almıştır. Böylece Türkiye sorunu sosyalist bir sendikacı tarafından IMF kongresinde dile getirilince, bundan öteki geri kalmış ülkeler sendikacılarına da ışık tutan ve faydalar sağlayan sonuçlar almıştır. Kemal Türkler, 10 milyon üyeli bir önemli örgütü, daha ileri adım atmaya hazırlanmış ve bu adım da atılmıştır.

KEMAL SÜLKER

Cumhurbaşkanı tarafından kontenjan senatörlüğüne getirilen TEKSİF'in Genel Sekreteri Vahap Güvenc, kongrede sendikacılar ile birlikte (soldan ikinci)

«Emekçi sayılarına karşı direnme ve sendikacılığı emekçilerin namuslu bir uyanma aracı olarak kabul eden bir hareket vardır. Amerika - komprador ikiliğine şakşakçılık eden TÜRK-İŞ ve bağlı sendikalar emekçilerin sömürülmesine göz yumarak tahsil gelişimini zorlamaya çalışmaktadır. Ne yazık ki, bu tip sendika ağaları «himaye» edilmektedir. Hatta Cumhurbaşkanlığı tarafından mükâfatlandırılmaktadır... Ne var ki namuslu yolu izleyen emekçi sınıf için bütün bunlar umut kırıcı değildir. Emekçi sınıf kendi milletvekilini, geç de olsa, güç de olmasın, kendi senatörünü oy sandıklarının gümürdeterde gümürdeterde yazat kendi elleriyle Büyük Meclis'e sokacaktır...»

Kâni ŞENGÜL

BATMAN'DA NELER OLUYOR

Toplumcular, her zaman olduğu gibi seçim öncesinde de «seçim yasağına rağmen» yeni sindirme hareketlerine maruz kaldılar. Hatta, «toplumcu kuyumuna kadar vardırırdı» iktidarın yan kuvvetlerinin desteğindeki baskılar... Özellikle, Doğu'nun çilekçesi insanları bu baskıların başlıca hedefi oldu. İşte bir örnek:

Batman'da Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın bir bölge işletme müdürlüğü vardır. «Müslüman Kardeşler» Teşkilatı'nın aslarından Fadı Teymur getirilmiştir bu müdürlü-

ğün başına. Bölgedeki nurcularla ilişkiler kuran Teymur, işletmedeki personelin kimlikleri ve özellikle siyasal kamaları ile, üzerine vazife olmadıkları halde, yakından ilgilenmekte, «zararlı» bulduğu kişileri ekarte etmek için elinden geleni ardına koymamaktadır.

Seçim öncesinde iki kişinin, daktilo Hanife Ersayın ile Mahmut Baksı'nın, görevlerine son vermeyi kafasına koyan Teymur, bunun için Personel Münaşebetleri Grup Şefi Hilmi Doğan'a gereken talimatı vermiştir. Özellikle TIP Batman İlçe Başkanı olan Mahmut Baksı'nın bölgedeki işçileri bilinçlendirmesi iktidar çevrelerini geniş ölçüde telaşlandırmaktadır. Baksı'ya yapılan vadiler ve tehditler de para etmeyince, kendisine işinden atılacağı bildirilmiştir. Bunu duyan Bölge Baş Jeologu Hasan Oktay ile Bölge Jeoloji Müdürü Osman T. Ünal, Bölge Müdürü'ne yazdıkları (Gidit 174, 5000/2 sayılı, gizli kayda ile kabul edilen) yazıda «Her iki personelin de mesalleri ve çalışma gayretleri ile görevlerini yapan taltife layık kimseler olduklarını, büro işlerini hiçbir zam almada ve düşük ücretle yürüttüklerini, görevlerinden ayrılmaları halinde yetmiş personel bulunamayacağından yerlerinin doldurulamayacağını, haklarında bir şikâyet varsa direkt olarak ilgili Amirlerinden sorulması gerektiğini» belirterek H. Ersayın ile M. Baksı'nın işlerine son verilmesinin yersiz olacağını bildirmişlerdir.

Buna rağmen, TPAO Bölge İşletme Müdürlüğü, 18.6.1968

tarif ve 3272 sayılı yazı ile hiçbir gerekçe göstermeden Mahmut Baksı'nın «İş Kanunu'nun 13. ve 14. maddeleri gereğince» iş akdinin feshedildiğini bildirmiştir.

Anadolu'nun çeşitli yerlerinde emekçilere yapılan baskılar-

dan bir örnek bu... İktidar, Kıraat'ı bir yandan «Müslüman Kardeşler», bir yandan «Mason Biraderleri»nin yardımıyla alabildiğine emekçilerin üstüne sürüyor. Ama emekçiler uyanmaktadır ve bir gün bütün bunların hesabını soracaktır.

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ yurt içinde ve dışında EN ETKİLİ VE EN İSRAPSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLAN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Üniversite olaylarının basın-da değerlendirilmesi, çözü-m kanatları mensup yazarların gençlik konusundaki gerçek fikirlerinin de ortaya çıkmasına imkan verdi. Solcu ve tarafsız yazarlar, meseleyi bir düzce meselesi olarak ele alıp gençlerin isteklerini desteklerken sağcı basın gençlik hareketini bir iftialı teşebbüsünde bağlayıcı şekilde yorumlayarak tutucu ve gerici çevreleri barga hareketlere ve tedbirlere davet etti.

Cumhuriyet'te Evet Güre-
 sha; Türkiye'de okuyan genç-
 lik bugün, hangi yandan olur-
 suz olursa, hangi akma, kapı-
 suz bulursuza bulursun, aklı-
 na bunalmıyın zaman zaman
 işçisiye vuran, ve dışarıdan
 gelen anlayışız davranışlar ve
 tepkiler karşısında sinmeyen,
 hatta eylemini devam ettiren
 gençliktir. Dünyanın çeşitli dü-
 şündükleri ülkelerinde başlayan
 gençlik hareketleri bize de sı-
 rayet etmektedir. Bu sırayet
 polis tedbirleriyle, ne eski ko-
 konun salatalarıyla, ne de ta-
 rifaten, gelenekten, öğrenekten
 kesin vurun nasihatlarına bakan-
 dır. Önce, gençliğe acı dediği-
 ni, ne istediğini anlamak, anla-
 mak için de onun kıyışını, o-
 nun bir düşünen adam olduğu-
 nu kabul etmek gerekir.» di-
 yordu.

Aynı gazetede İlhan Selçuk da görüşünü şöyle açıklıyordu: "Üniversiteli gençler haklarını kendi güçleriyle aramak bilimsine erişmişlerdir. Üniversite yönetiminde söz sahibi olduklarını ve olacaklarını fiilen ispat etmişlerdir. Dünyadaki gençlik hareketlerinin çoğunda bu söz hakkı ve temel düşünce vardır. Üniversiteli gençler, yönetimde söz sahibi olmak, yönetime ka-

tılmak istiyorlar. Gençlik hem kendi davasında, hem de toplum davalarında söz sahibidir. Ve bu söz ona verilmezse bizzat olacaktır.»

Akşam Gazetesi'nde Çetin Aitan da aynı görüşe katılarak gençleri destekliyordu: «Şem üniversite sitesi yerine beş milyara İstanbul Köprüsü yapmağa kalkacaksın, önünde en az elli yıllık bir ömür bulunan genç insanlara hiçbir gelecek ufku çizmeyeceksin. Ve sonra da onlara hırçınlaşmasını kıskırtıcılara bağlayacaksın. Yaşı kırk elliyi bulmuş bir adam yirmi yaşındaki genç anlayabili mi? Bütün ökürlər, bütün değer yargıları değişiyor yüzünde. Gençler öfkeleniyorlar, değişiklik istiyorlar. Haksız mıdır!? Daha başka olaylar da çıkacak Türkiye'de. Sizleri değişikliğe zorlayacaklar.»

Milliyet'te Abdi İpekçi, üniversite olaylarını «Olacağı belliydi» başlıklı bir yazı ile karıştırdıktan sonra «Meseleyi kışkırtıcı davranışlarla öfşöfşün karıştırmak yerine, karşılıklı ikna yoluyla uzlaştıracı bir çözüm yoluna bağlamak, hem öğrencilerin, hem üniversitelerin, hem de toplumun yararına daha uygun olacaktır» diyerek uzlaşma teklif ediyor, Tifo'nun bu yolu tutarak olayları yatıştırdığını belirterek, «Samiriz bu olay, yalnız öğrencilerimizin değil, aynı zamanda istekleri karşılamak durumunda bulunan yöneticilerin de yararlanmaları gereken bir örnektir» diyor.

Dünya Gazetesi'nde Falih Rifai Atay ise, öğrencilerin isteklerine hak verir gibi göründükten sonra demagogiye saparak gençlik hareketini şu şekilde küçük düşürmeğe çalışıyordu: «Evet bütün bu mese-

Bir şehir halkının iki zayıf noktası vardır:
Birincisi yeniliğe itiraz, ikincisi gırkınlığa alışkanlık! İstanbul'un asma köprüsü için bazıları itiraz ediyorlar:
— Bu kadar pahalı çeye ne lüzum var?

Bir gahrin imarında pahalık kusur değil, bir meziyettir. Mesela, şu Süleymaniye! Türk mimarlığının bir abidesi olarak onunla iftihar ediyoruz. Ucuş mudur, tersine çok pahalı! Kaç milyar değerindedir, hesap edilemez. Ucuş bir eser olsaydı, iftihar eder miydik?

İki kıt'ayı birbirine bağlayacak Boğaz Köprüsü için münakaşa edilir mi? Modern tesislerden mahrum olan İstanbul için bunun hiçbir faydası olmazsa, medeni, büyük, kıymetli eser oluşu kâfi!

ORHAN SEYFİ ORHON
(Son Havadis - 12.6.1968)

leler var. Fakat fakülteyi işgal etmek ne demek? Öğrenciler şikayetlerini söyleyip dinletemediler de garnara son çareye başvurmak zorunda nu kaldılar. Düpedüz özentî bu. Fransa'ya özentî. Yalnız bizim Mac'ca tutulduğum henüz kızıl bayrak çekmeğe cesareti yok.»

Ümmetçi Babıâlide Sabah Gazetesi, «Üniversite Gençliği-ne Hıtlar» başlığıyla yayınladı-ğı yazıda üniversite boykotunu kınırlı bir hareket şeklinde tanı- tarak nasihatlerde bulunuyordu: «İlk komünist talebe hare- ketinin Batı Almanya'da başla- dığı ve bunun Doğu Almanya'daki hareketi güçlenmek mak- sadı ile bizzat Kızıldarı fabrik ettiğini bilmeyen kalmamıştır. Daha sonra Fransa'daki komü- nistler harekete geçmiş, Rusya'dan aldıkları talimatla burada isyanlar çıkarmıştır. Türkiye'de de seçimlerde büyük darbe yiyen solcular, talebe hareket- lerini kendi amaçlarına istismar etmek için fırsat kollamakta- dırlar. Hatta nümayiş hazırlık- ları yapmakta, işçilerimizi de fabrik etmek istemektedir. Bu- nun için siz vatanperver ün- versite gençliğini derhal boy- kottan vazgeçmeğe davet edi- yoruz.»

Tercüman Gazetesinde Ahmet Kabaklı, gençlik hareketini tamamen hafife alarak seviyesiz bir dille şunları yazıyordu: «Sokan partiler her allahın günkü mecliste, radyoda, divanda, meydanda, «Asiye»ruz, asacıkta, itilal patlatacağı».

(Bugün - 11.8.1968)

[illegible]

Biz, tamamiyle memli karafinden otlak kareze yabırdı. Bahannı
larkay edendiken oludıgımızda gıbe, so nişkar konuştukunu yalı-
dıldıkdan, ne de şubut oludıgımızı ağıllandırmada gösterdikden
den her hangi bir zaafa düşmek mevkiki degil! Akıme, kordında
birde para harayarak bir dıyayın gırlı yabırdı elide buludı-
ğuna göstermekle ilazet vaktinden bir yalıdın kıkıyaktıyın
olmanı ve bizim için bir de larkı organı konması para zıttı
bulmanın boludıgından kordında birde bir mevkiki mevkikiye.

Anı şakıme ve oyuna getirmeli ne dernek oludıgını gıbe-
rez bu mabde, birle ilandırı ne yalıdı parasma her zaman sal-
felerinin ve kordında ağıllandırmada ilandırı heran edirik.

BUCEN

(Bugün - 13.6.1968)

YAZISIZ

**Bir yeni baş da
Necip bey'e !**

Bu an için, o an için, bir an için uçarak geldim. Birkaç kelime söyleyeceğim. Söyleyebilsem mesut, bu ana bağlı ve güvenli, yine bu ana bağlı ve gelecek-günlerim gilelli hesabı peşinde, yine bir an uçarak uzaklara gideceğim. Öyle bir an içindeyiz ki, ne uzağı var, ne yakını; ne dünü var, ne yarını!..

NECİP FAZIL KISAKÜREK
(Bugün — 10.6.1968)

Bakırköy Akıl Hastanesinde dün sabah bir akıl hastasına dünyada ilk defa olarak yeni bir ayağı takılmıştır. Organ naklinde bir çok profesör, doktor, asistan ve hemşire hazır bulunmştur. Ameliyattan kısa bir süre sonra yeni başı ile operatörleri selâmlayan hasta, doktorlarına teşekkür ettikten sonra, elini kolunu sallaya sallaya ameliyathaneden ayrılmıştır.

(Bugün — 10.6.1968)

A N I • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZ-
GÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Sorumlu Müdür:
ALPAY KABACALI • Teknik Sekreter: İNGİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: GAGAL-
OĞLU Başmüdürlük Sokak Emek Han. 16/31 • İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 •
Posta Kutusu: 284 — SİRKECI • İSTANBUL • Ankara temsilcisi: Tel. 12 40 26 •

Dişçi: SON SAAT. Başarı: VATAN MATBAASI • Teyaz Dağıtım: HUR DAGITIM -
Cagaloğlu - İstanbul, Tel: 37 38 54 • İstanbul Dağıtım: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 54
İSTANBUL, Tel: 37 39 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira,
Üç Aylık 15 Lira, • Hâs: Santimi 25 Lira; yayın Hâları: yüzde 50 indirilmiştir. •
Fek siltus İsrine 5 santimlik kudu rızır Hâları: 50 Lira'dan kabul edilmektedir.